СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 135. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 14-го червня 1941. No. 135. Jersey City, N. J., Saturday, June 14, 1941 VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

НАЗНАЧЕННЯ ТРЬОХ СУДДІВ ДО НАЙВИЩОГО СУДУ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт назначив відразу двох суддів до найвищого федерального суду, а також назначив голову найвищого суду. Тими суддями є: теперішній головний прокуратор, Роберт Джексон, гарячий прихильник політики президента, і федеральний сенатор Джеймс Бирнс, який в сенаті помагав президентови переводити не один законопроект. Водночас президент назначив як голову найвищого суду теперішнього члена цього суду — Гарляна Ф. Стона, републиканця по партійній приналежности, але поступового, коли ходить про законодавство й інтерпретовання конституції. Сенат, з традиційної чемности, відразу затвердив свого члена, сенатора Бирнса. Але затвердження двох інших наступить за який тиждень.

ЗАКЛИК, ЩОБ СПИНИТИ СТРАЙК.

ВАШИНГТОН. — На прохання президента Рузвелта, екзекутива міжнародньої юнії машиністів, яких складові льокалі на західнім побережі вже пятий тиждень страйкують в корабельно-будівельних доках, видали заклик до тих страйкуючих льокалів, щоб вони відразу перервали страйк, а свої ріжниці з компаніями передали державним роземних судам. Водночас згадана екзекутива просила президента Рузвелта, щоб він ужив свого авторитету, аби деякі компанії, як ось Бетлегем Стіл Ко. не провокувала робітників тим, що не додержує якслід своїх обіцянок супроти них.

ПЕРЕДБАЧАЄ НІМЕЧЧИНІ ЧОРНУ ДОЛЮ.

БОСТОН. — Чоловік голяндської престолонаслідниці, князь Бернгард, з походження німець, сказав, що Німеччина так улягла нацистичному режимови, що ледви, чи вона зможе піднятись з цього занепаду навіть по війні і по прогрі цеї війни. Князь Бернгард є тепер завзятим ворогом націзму, а навіть Німеччини, та бере активну участь у війні по боці Англії, будучи почесним полковником в однім англійськім полку. Він був свідком знищення Голяндії з боку німців, а також довший час перебував в Лондоні, як його бомбардували німці. Тепер він приїхав на короткий час до Канади, а також вступив до Америки.

ГЕНДЕРСОН ЗА МЕНШІ ЦІНИ НА АВТА.

ВАШИНГТОН. — Державний контрольор цін, Ліо Гендерсон, розіслав до пятьох найбільших автомобільних фабрик жадання, щоб вони уневажнили свою підвишку цін на авта, у висоті від $15 до $53, яку вони недавно проголосили. Гендерсон каже, що ці ціни зовсім не є оправдані, бо компанії роблять добрий бизнес на автах. А підвишку вони зробили тому, що є великий попит на авта і цей попит вже перевищає виріб. Та це з суспільного боку не може бути оправданням на підношування цін. Гендерсон заявив, що він також буде звертати пильну увагу на ціни уживаних авт, які також мають тенденцію зростати.

ФІНЛЯНДІЯ ГОЛОДУЄ.

НЮ ЙОРК. — Фінський консуль Карльо Кусамо заявив, що Фінляндія знаходиться тепер в стані постійного голодування. Уряд рівномірно розділяє існуючі харчі, але тих харчів на 40% браке. Він апелював до американських властей, щоб ті помогли фінляндії.

ПЕРШЕНСТВО НА СТАЛЬ.

ВАШИНГТОН. — Бюро заряду продукції рішило, щоб засоби сталі йшли в першу чергу на будову кораблів. В теперішню хвилю в американських будівельних доках будують поверх пятьсот кораблів. Опісля засоби сталі підуть на будову залізничих возів та на інші продукти, звязані з кампанією зброєння.

ПОЧАЛАСЬ МАСОВА ПРОДУКЦІЯ ЛІТАКІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент американської авіяційної корпорації, Виктор Еманюел, заявив, що перший раз в історії Злучених Держав Америки впроваджено в фабриці літаків Волті, в Каліфорнії, засаду пояса і масової продукції. Цю засаду впроваджено щойно пару тижнів тому і тепер літаки зачнуть з тої фабрики виходити на масову скалю.

ВИКИДАТИМУТЬ КОМУНІСТІВ З РОБОТИ.

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Джексон разом зо своїми співробітниками почав виробляти плян, щоб з оборонного промислу повикидати всіх робітників-комуністів і інших людей, що працюють на шкоду Америці. Викинених робітників юнія не матиме права на основі закона Вагнера назад приняти. До того рішення довели владу випадки в останніх страйках, де провід мали комуністи.

Корабель „Робін Мур" Затопила з Розмислом Німецька Субмарина

Департамент стейту в Вашингтоні дістав перше офіційне звідомлення від американського консуля в Бразилії, Волтера Лінтікума, про затоплення американського торговельного корабля в полудневій частині Атлянтику. В звідомленні, яке консуль дістав на основі зізнань моряків із затопленого корабля, говориться, що дня 21 травня ц. р. німецька субмарина, названа „Лоріке", спинила на морі їх корабель, щоб провірити хто він і що везе. Корабель спустив лодку, на яку вислано першого офіцира, що мав вияснити субмарині потрібні справи. Командант субмарини і його залога говорили слабо по англійськи. Довідавшись, що вони американці і що везуть невоєнні продукти, до портів, які не є положені в загрожених війною околицях, командант субмарини тим не задоволився, а дав їм 20 хвилин спустити ратункові лодки і втікати з корабля. Опісля цей час продовжено до пів години. Після того субмарина затопила корабель.

Ця вістка викликала в офіційних колах величезне враження. Президент через свого секретара повідомив ґазетярів і широкий загал, що можуть тепер цей випадок свобідно розбирати так, як уважають за відповідне. Одначе сам уряд буде далі студіювати ту справу і після всякої правдоподібности вишле гостру ноту до Німеччини. Від німецької відповіди залежатиме, які будуть дальші відносини між тими двома краями. Дехто побоюється, що затоплення „Робіна Мура", це початок необмеженої боротьби держав „осі" проти американських кораблів.

Британці Скидають Бомби, а Німці Летючки

Як знаємо, то на самому початку війни, в часі, коли німці бомбардували вже Лондон та інші англійські міста, британські летуни, що літали над німецькими містами, скидали масово ріжні летючки, в яких обясняли німецькому народови дійсні причини війни. Тепер так є, що ті самі летуни бомбардують німецькі промислові центри, а німецькі летуни, літаючи над Англією, скидають летючки, якими намагаються переконувати англійців, що війна вже програна, що Німеччина виголодує Англію, що нема способу проти німецьких субмарин і тої шкоди, яку вони завдають, що навіть през. Рузвелт заявив, що на кожних затоплених 5 кораблів можна збудувати тільки два нові й т. п. Преса на те відповіла, що така пропаганда моглаб мати якийсь вплив тільки тоді, колиб те, що вона передає, відповідало хоч у дечому правді. Рівночасно обговорено пункт за пунктом те, що написане в летючках, виказуючи, в чому неправда.

ШІСТЬ ОСІБ ЗГИНУЛО у Лаймені, в Вайомингу, коли там розбився військовий бомбовик, як в повнім розгоні понад прерію він ударився об невелике піднесення терену.

НОВІ РОЗМОВИ ПРО ВІДНОСИНИ МІЖ СОВЄТАМИ І БРИТАНІЄЮ

ЛОНДОН. — Прибувший з Москви до Лондону британський амбасадор, сер Стефорд Крипс, привіз цілком певно дуже багато цікавого матеріялу, що вияснить, скільки є правди в тих пологосках, що заповідають похід Гітлера на Україну і Кавказ. Та, як подає „Ню Йорк Таймс", ледви чи уряд буде над тим дуже застановлятись. Зате цілком певно обговорюватимуть основно, які мають бути надалі відносини між Великою Британією і СССР.

МНОГІ НЕ ВІРЯТЬ В ПОХІД ГІТЛЕРА ПРОТИ СОВЄТІВ.

ЛОНДОН. — Згідно з тим, що кажуть американські кореспонденти, є ще далі поважна частина британських політиків, що не вірять в те, щоб Гітлер пішов проти Сталіна. Тільки дивує їх те, що Берлін ніколи не заперечує тих поголосок, що говорять про нагромадження великих німецьких сил вздовж советсько-німецької границі, де має бути, як кажуть, аж 100 німецьких дивізій. А це вказувалоб, що Гітлер таки має око на Україну. Навіть советські джерела вже тепер признали, що це „правдоподібно" згідне з правдою, що Німеччина нагромадила великі сили вздовж границі з СССР.

ЩОДО ДОМАГАНЬ ГІТЛЕРА ДО СТАЛІНА, ЦЕ ПЕВНЕ.

ГЕЛЬСИНКІ. — В Фінляндії переконані, що якби не ставитись до тих ріжних поголосок, що кружляють у звязку з евентуальним походом Гітлера проти Совєтів, одно є цілком певне, а це те, що Гітлер поставив Сталінови нові важкі вимоги.

МОСКВА БОЇТЬСЯ ВИСКАЗАТИ СВОЄЇ ОПІНІЇ.

МОСКВА. — Советська „Правда", перший раз згадала за воєнні події в Сирії, кажучи, що це є нова фаза боротьби за Суезький канал. Та нема ні одного слова про те, як глядіти на ці нові події з советського боку.

МОЖЕ ПРИЙТИ ДО ВІЙНИ З СОВЄТАМИ.

СТОКГОЛЬМ. — В Швеції є тої думки, що таки може прийти до війни між Німеччиною і Совєтами, але як Швеція так Фінляндія мають гарантії, що не будуть втягнені в ту війну.

ГОЛОД В ПОЛЬЩІ.

СТОКГОЛЬМ. — Найновіші відомости, що доходять з польських земель, що є під німецькою окупацією, доносять про великий голод. Кажеться далі, що ціни на товари дуже пішли вгору. Положення погіршилось тому, що великі простори краю є заняті масами німецького війська, що є згромаджене мабуть на випадок конфлікту з Советами. Також тяжко довести поживу.

АЛІЯНТИ МУСЯТЬ ПЕРЕМОГТИ!

ЛОНДОН. — Представники держав, що входять в склад Британської Імперії, як теж тих держав, що їх загарбав Гітлер, проголосили, що вони доложать усіх можливих зусиль, щоб взаїмними силами поконати Німеччину й Італію, та що не буде ніякого мира, поки не буде положений кінець підбиванню народів Німеччиною і її спільниками. При тому Чорчіл заявив, що аліянти або згинуть, або переможуть.

КОЛИ ГІТЛЕР ПІДЕ НА УКРАЇНУ?

ТОКІО. — Отто Д. Толишос подає з Японії, що там переконані, що між Японією і СССР буде тривати згода і співпраця довгий час. Далі Росія буде втягнена державами „осі" і Японією до „мирового бльоку", що сягатиме від Атлянтику до Пацифіку. В Японії передбачують близьке економічне співробітництво мж Німеччиною, Італією, Японією і Росією. Виходить, що вже все обговорене, а тільки треба ще виразної згоди з боку Росії. До цього бльоку мав би приступити теж і Китай, що є під японськими впливами. Так думають в Японії й приходять до заключення, що колиб Росія не хотіла на те згодитись і до цеї спілки приступити, тоді доперва Гітлер піде проти Совєтів, вступаючи в Україну. Взагалі в Японії глядять на ту нову спілку дуже оптимістично від часу, як вернув з подорожі по Европі Мацуока, японський міністер заграничних справ.

ТУРЕЧЧИНА І НІМЕЧЧИНА.

АНКАРА. — Німеччина мабуть зрезиґнувала з того, щоб посилати свої війська до Малої Азії через Туреччину, бо турецький кореспондент передає з Берліна, що Німеччина ніколи про це й не думала. Так виглядає, що це навіть невигідне для німців, бо в Туреччині нема відповідних доріг, потрібних для модерних транспортів, себто для змеханізованих частин. Тому й може Німеччина легко писати про „стару" приязнь з Туреччиною, бо мабуть рішилась наступати на Суезький канал через Єгипет, або через Іран, або одно й друге.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІД ЗВІЗДЯНИМ ПРАПОРОМ

Щоби то не дали сотні міліонів людей у світі за те, щоби бути сьогодня під опікою прапору Злучених Держав Америки? І чи не є щастям мати сьогодня американський пашпорт? Чи не почувається щасливим сьогодня той, кому вдається дістатись з інших країв до Злучених Держав?

Отсе є ті питання, які не потребують ніякої відповіди. Як знаємо, відповідь на них є — самозрозуміла й така, що її можна назвати дійсно щирою. Це останнє є в нинішніх часах неабияким признанням, бо тепер часто ґура-патріотизм здавлює право вільної людини висказувати свої думки щиро й свобідно.

Вже цього, що сказано, вистарчає, щоб зрозуміти і відчути вагу Свята Прапора, символу не тільки американської сили, але й свободи. Та так сказаним не хочемо твердити, що в нас є все ідеальне, що тут рай і ніщо більше, що Злученим Державам ніщо не загрожує, що вони всесильна потуга. Бо так є, що й тут маємо важкі проблеми до розвязання. І тут не бачимо перед собою ніяких „тихих і безжурних днів". І тут вимагатимуть від нас у скорому часі великих жертв і посвяти для оборони цього краю і того, що вважається американськими ідеалами. Та проте, якби чорно хто не глядів у будуччину, якби критично не ставився навіть до ріжних соціяльних чи політичних потягнень уряду, то таки і найбільший скептик, кінець кінців, має більше довіря до Америки ніж до того, що буде в інших краях світа. І то не тільки під матеріяльним оглядом, але теж й ідейно-суспільним.

В тій країні „доляра" ще й нині заважує сентимент більше ніж деінде. Тут ще й нині горем прибитий і поневолений нарід може знайти більше симпатій ніж деінде. Тому саме так дуже є пожаданим для нас усіх, а навіть і для цілого світа, щоб той звіздяний американський прапор залишився надалі таким, яким був, щоб надалі був символом давніх американських ідеалів.

Американський Прапор має ще окреме значіння як той бойовий і обєднуючий чинник, що довів до визволення й обєднання такого краю, що складався з ріжних народів. Усі ті народи обєднались під тим прапором тому, що той прапор заявився проти гнету одного народу над другим, що він дав на американській землі кожному народови змогу шанувати те, що є дороге його душі — з національного, релігійного чи культурного боку. А найкраще відчули тут ті цінности ті громадяне, що є з української крови, бо їм у старому краю не давали рідної школи та не дозволяли на рідній мові не то вчитись, але й молитися.

Ось це є ті речі, за які ми вдячні американському прапорови, який шануємо і любимо з щирого серця. Болить нас тільки те, що не можемо при його допомозі допомогти визвольній українській справі в такий спосіб, як ми собі цього бажалиб і на що заслуговують терпіння українського народу в Европі. Але памятаймо, що історія ще не скінчена. Якщо переможуть у теперішній світовій заверусі ідеї, що їх символізує американський прапор, то цілком певно буде в світі місце теж і для — вільної України.

ПІДЛОЖЖЯ СТРАЙКІВ

Полагодження страйку в „Норт Америкен Авіейшен Ко." в Інґелвуд, Каліфорнія, виказало наявно, що хоч нераз страйк вдається „на сто відсотків", то не все на „сто відсотків" робітники собі цього страйку бажають. Як відомо, з наказу президента Рузвелта до цього страйку втрутилось військо і взяло фабрику під свій заряд. А військо жарту не знає. Воно відразу порозганяло зухвалих пикетчиків, які не допускали до роботи тих, що хотіли працювати; а далі сталось те, що багато людей давно передбачували: робітники масово почали повертати до праці. Вже в двох перших днях по приході війська майже всі робітники повернули до праці, а маленька горстка тих підривних елементів, які за всяку ціну бажали продовжати страйк, мусіла сама признати цілковиту прогру і „офіційно" проголосила, що страйк закінчений.

Це явище надзвичайно заохочуюче і повчальне. Воно поза всяким сумнівом виказало, що зорганізовані робітники дуже часто є насильно ведені до страйку. Воно показує що коли робітники після проголошення страйку не йдуть до роботи, то роблять це не конче тому, що симпатизують зо страйком, тільки тому, бо страйкові наганячі і хуліґани побивають до крови тих смільчаків, що проти наказу юнійного „боса" хотілиб таки іти до праці. Терор, розбишацтво, насильство — були часто причинами, що страйк вдавався „на сто відсотків". Та коли ось у згаданім випадку прийшло військо і усунуло насильство юнійних „босів" — робітники зараз громадно повернули до роботи.

Зрозуміло, що не можна таврувати за страйк тих робітників, що дійсно борються за кращі відносини праці і за кращі заробітні платні. Нині ціна на всі продукти скоро скаче вгору. Життя дорожіє то й праця мусить дорожіти.

Та ми свідками таких явищ що юнійні „боси" змушують своїх підвладних до страйку не задля робітничих інтересів, тільки задля їх особистих інтересів; часто навіть на приказ якоїсь чужої сили. Буває, що юнійний „бос" велить своїм підвладним йти на страйк, бо не дістав від якоїсь фабрики хабара. Кількох також „босів", як Джордж Скаліз, Байоф, Бравн, та інші вже пішли до тюрми. Інші чекають своєї черги.

Бувають і такі, які з наказу Москви чи Берліна ведуть своїх підвладних на страйк, щоб у той спосіб шкодити кампанії зброєння і ослабити Америку в її заграничних потягненнях. Ці треті елементи найнебезпечніші зо всіх.

За останні роки большевицька Москва, через своїх агентів - комуністів зуміла здобути широкі впливи серед організованого робітництва по цілім світі, окрема в Америці. Її аґенти просякли робітничі юнії і в багатьох з них захопили провідні становища. Вже пару літ до війни деякі американські чинники звертали пильну увагу на цю підривну роботу Москви і виявляли, що юнії головно ті, що належать до Конґресу Промислової Орґанізації, знаходяться в руках комуністів. Але американський загал тоді звертав на це малу увагу, думаючи, що Москва не може ніколи бути ворогом Америки, а навпаки, серед даних обставин, протидіаючи японській силі на далекому Сході, може бути навіть американським союзником.

Та події пішли зовсім іншим шляхом. Совети заприязнилися з Гітлером і віддали йому на услуги всі ті чинники і ті впливи, які вони тихцем потворили по цілому світі. Вслід за тим, посередньо через Москву, американські комуністи працюють нині на користь Гітлера. І це доперва заставило американський загал до того, щоб слідити за совєтськими аґентами. А праця тих аґентів полягає в тім, що вони підбурхують робітників, щоб ті виходили на страйк і запестали працю. Зрозуміло, що вони мусять уживати до того підступу, бо американський робітник, зміркувавши в чім річ, проти цього рішуче запротестував би. Отож, вони підбурхують робітників на страйк в імя вищих заробітних плат й кращих умовин праці, хоч про це їм властиво не ходить, а про що інше.

Американський федеральний і стейтові уряди потворили чимало роземних судів, які жертвують свої услуги робітникам і фабрикам, щоб довести до справедливого полагодження спірних питань. Одначе тим комуністичним підривним елементам не ходить про скоре полагодження страйку, тільки ходить про продовження його. Вони, звичайно, відмовляються від услуг роземних судів і таврують їх як „страйколомів", або як „фашистівське знаряддя". В безпосередних своїх переговорах з фабриками вони ставлять такі заплутані і неможливі до виконання вимоги, на які заряд фабрики не може відразу дати відповіди. А це вони відразу використовують як причину до страйку і поспішають зо страйком так, аби хтось не втрутився до нього і не помирив юнії з зарядом фабрики.

Ті страйки знайшли гостре натаврування не лиш з боку уряду і широкої суспільности, але також з боку найвищих робітничих провідних тіл, з боку Американської Федерації Праці із боку Конґресу Промислових Орґанізацій. Голови обидвох тих орґанізацій, Вилйєм Ґрін і Филип Морей, гостро натаврували страйки в военнім промислі і заявили, що вбільшости викликують їх підривні комуністичні елементи, працюючі на користь Гітлера.

Рішення президента Рузвелта перебирати під військовий заряд ті фабрики, в яких не можна полагодити страйку, було правильне. Дехто побоювався, що те рішення покарає заряд фабрики, а не страйкарів. Бо конфіската фабрики це буде в першу чергу кара на заряд і її власників, а не на страйкарів, які до цього довели. Така конфіската, говорили далі деякі люди, зовсім не розвяже справи, бо коли робітники не хочуть працютати в фабриці, яка знаходиться під приватним зарядом, то не захочуть працювати, як вона буде під мілітарним зарядом.

Та цей погляд був мильний, а погляд президента — правильний. Бо перебрання фабрики під мілітарний заряд не мало на ціли змусити робітників працювати, а тільки мало на увазі увільнити робітників від хуліґанів, підривних елементів, які розбоєм і терором змушували робітників сидіти вдома і не йти на працю.

Після цього експерименту, що стався в Інґелвуд, уряд може тепер сміло перебирати під мілітарний заряд кожну фабрику, в якій існує страйк і в той спосіб увільнити робітництво від робітничих деспотів, працюючих на користь чужих держав. Колиб, одначе, в котрійсь фабриці так сталось, що робітники таки не вернули до праці, хоч військо усунуло пикетчиків і забезпечило робітникам свобідний перехід, то це булоб доказом, що уряд має тут до діла з дійсним страйком, викликаним не підривними елементами, але справжніми інтересами робітництва. В таких випадках, зрозуміло, уряд мусів би примінити до страйку інші методи. Очевидно, що краще булоб, щоб такі випадки з військовою інтервенцією не повторялись. Та це залежатиме тепер у многому від самого робітництва, що повинно саме перевести „чистку" у своїх рядах і звільнити себе від впливів чужих аґентів.

„УКРАЇНСЬКА МЕНШИНА" В КАНАДІ

(Надіслане з Канади).

Досі чули ми, що можуть бути національні більшости або меншости на певних етнографічних територіях, де якийсь нарід мешкає з покон-віку в більшій кількости, а опісля найде через кольонізацію найде на ту землю стільки чужинців, що вони по кількох століттях починають творити національні меншини, або навіть вигублюють автохтонів даної території і стають самі більшістю, а автохтони національною меншиною.

У Канаді, наприклад, французи є національною більшістю в провінції Квебеку, а анґльо - саксонці є там національною меншістю. Але беручи під увагу цілу Канаду, французи є лиш національною меншістю, бо живе їх тут не цілих 4 міліони. Та поза французами нема в Канаді іншої народности в такім числі, щоб вона могла себе назвати національною меншістю. Українців живе тут на 12 міліонів населення коло 400 тисяч, але вони порозкидані по цілій Канаді. І тому їх в жадній провінції не живе стільки, щоб могли творити національну меншість. У провінції Манітобі живе українців щось до 90 тисяч, але на 770 тисяч населення це не є ніяка національна меншість. Це звичайні собі поселенці - кольоністи, котрі не мають претенсій бути автохтонами. Усі вони стають згодом канадійцями, але не називають себе українською меншиною, бо не замешкують даноб території у великім числі. Та проте українці в Канаді діждались назви „української меншини".

У місті Едмонтоні відбувались недавно доповняючі вибори до домініяльного парляменту. Було трьох кандидатів. Один з них це редактор англійського часопису з Торонто А. А. МекЛавд, що кандидував як кандидат „Людового Руху". МекЛавд був за добрих передвоєнних часів президентом „Ліґи проти війни і фашизму", під якою то невинною назвою ховались приятелі і симпатики комуністів, або інакше сказати „комуністичні неофіти". Цю Ліґу уряд узнав по вибусі війни нелеґальною за її підривну роботу. Не дивота, що такого кандидата на посла почали підпирати в Едмонтоні всі бувші комуністи, що в душі полишились такими, якими були перед забороною комуністичної партії в Канаді. У часі виборчої кампанії зявились в Едмонтоні для попертя кандидатури МекЛавда нововибраний у Манітобі посол В. Кардаш та посолка Нілсен, відома з клевет, киданих на українців.

Як подає англійський щоденник в Едмонтоні „Едмонтон Болетін", посолка Нілсен, найшовшись на виборчім вічу, на якім були приявні головно бувші комуністи, а між ними українці, почала дуже жалувати „українську меншість", якій федеральний уряд премієра Мекензі Кінга зробив великі кривди. До тих кривд належить, по словам посолки Нілсен, позамикання „українських Турфдомів", заборона преси (розуміється комуністичної в українській мові) та інтернування „українських провідників", себто таких большевиків як Шатульські, Навізівські, Білецькі, Поповичі.

Здивувалися щирі українці, перечитавши такий звіт з віча в англійській пресі. Бо не називали вони себе ніколи „українською меншиною" в Канаді. І ніхто їм досі галь не замикав. І ніхто їм досі їх провідників до таборів інтернованих не висилав.

Та пригадали собі українці, що та „жалуюча" їх посолка Нілсен вже раз оклеветала їх, бо закидала їм, що „купували і висилали золотий годинник Гітлерови".

Догадались українці, що під тою „переслідуваною українською меншиною" треба розуміти по думці посолки Нілсен зникаючо малу ґрупку українських комуністів, яких орґанізацію узнав уряд протизаконною за підривну, противоєнну роботу. Отже пригадали собі українці, що уряд справді позамикав галі, але комуністичні, в яких комуністи українського походження ширили московський комунізм та вославлювали „батюшку" Сталіна". Кілька тих галь перейшли тепер на ліцитації в дійсно українські руки. Щодо висилки до табору інтернованих, то уряд дійсно повисилав там Шатульських, Навізівських, Білецьких чи Поповичів, але це тих, що були найбільшими ворогами української самостійности і наймитами - запроданцями найбільшого ката України — Сталіна. Український нарід у Канаді вважав їх своїми Квізлінґами, що за гроші робили юдину роботу, хоч походили з українського роду. Посолка Нілсен, боячись згадувати за комуністів, і ставати в їхній обороні, щоб можливо й самій не дістатись там, де перебувають Шатульські, назвала їх усіх „українською меншиною" в Канаді, хоч вони творять, що найбільше одну десяту українців, що мешкають у Канаді.

Ще ліпше поводився сам кандидат на посла А. А. МекЛавд. Він заявив, що одним з його бажань було би дістатись до отавського парляменту і запитати там премієра Кінга і міністра судівництва, чому вони так несправедливо і по кривдячи поступають з канадійськими українцями. Та українці таки в переважній більшости не голосували на МекЛавда і він провалився та стратив свій 200-доляровий депозит. Одначе українці не булиб проти того, щоб МекЛавда вибрати послом до Москви, але під умовою, що він запитає Сталіна, чому він у такий жорстоко-деспотичний спосіб кривдить українців у Західній Україні, Буковині, Басарабії, Волині і Східній Україні? Чому висилає їх з їхньої батьківщини на Сибір, чому їх розстрілює, мордує, мучить голодом? Чому обсаджує всі вищі місця на українських землях родовитими москалями і не-українцями? Чому українці в Україні, де вони є подавляючою більшістю, а не мають навіть таких прав, як їх мають в Канаді або Злучених Державах, де вони є лиш поселенцями?

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛЯН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(6)

Плян майстра Дмитра.

Другого дня зійшлися молодші братчики — Савич, Гордій і Григорович. Всі три верталися з торгу, йшли разом, бо жили на тому самому передмісті. Савич був високий, стрункий, із худим лицем, тримався трохи похило. Така вже доля шаповалів — зігнутими над роботою сидіти. Задумчивий був, повільний трохи, але витривалий, терплячий; до того раз забрався, те напевне виконав. Любили його й шанували товариші, а що був парубок, то вибрали його старшиною молодшого братства. Коваль Гордій був середнього зросту, кремезний і сильний, любив веселитися і сміятись, радо жартував. Якось не міг устаткуватися, занедбувався трохи в ремеслі, але як узявся було до роботи, то вона горіла йому в руках. Григорович був з кушнірського цеху, тихенький, спокійний; не оженився ще, хоч роки йшли. Всі три любили один одного й товаришували між собою. А тепер говорили про те, що їм найбільше на серці лежало.

— Правду сказати, таки дуже тісно стало, — говорив повільним рівним голосом Дмитро Савич. — Вислав я вчора челядника з шапками на торг, — вигнали його з ринку міські пахолки.[11]) Кажуть, панове бурмистри не дозволяють русинам торгувати.

— І з моїм Михаґнем таке саме трапилось, — відізвався Григорович. — Але він якось умудрився, дав сторожеви куку в руку, й йому дозволили на бічній вулиці продавати.

— На бічній вулиці! — А на ринок таки доступу не маємо! — скрикнув палко Гордій.

— І все плати та плати, звідкиж тих грошей набрати!

— Не знаю вже, що далі робитимемо. Голова сохне від журби...

Замовкли, задумалися. Переходили тихим передмістям серед садів і городів та бічних дімків, що виглядали зпоміж дерев. Пахло свіжим сіном.

По довгій хвилині Савич відізвався знову:

— Пропадемо марно, як не візьмемося за руки й не видремося з тих проклятих злиднів!

— О, докучило тобі добре! Гостро, товаришу Дмитре! — засміявся Гордій.

Дмитро глянув похмуро і сказав:

— Досить мені вже того всього. Роблю за трьох, а вижити не сила. Треба інакше за діло взятися!

— Говори, що думаєш, ми на все готові! — гаряче промовив Гордій. Григорович притакнув йому головою.

— Здавна я маю свою думку, — казав Савич, — нераз уже хотів із вами порозумітися, та все відкладав. Але тепер годі довше чекати. Ходіть до мене, сядемо в садку, побалакаємо.

Савич мав дім із садом на передмісті. Жив тут із сестрою та бабусею. Батько його був шаповал, але умер, як Дмитро був іще підростком, і залишив йому тільки дімок. Савич забрався до батькового ремесла, але кращого маєтку не міг добитися, бо нізвідки помочі не мав: чого доробився, то власними руками. Тимто й не женився, хоч минуло йому тридцять років. Не міг рішитися. Тай хотів спершу віддати сестру, що була молодша від нього десять років. Та й за сестрою треба було дати віно, а це не йшло так легко. То й господарили разом із Ганусею, що помагала старенькій бабусі, а насправді сама вже господарила.

Приятелі ввійшли на подвіря. Знати було, що тут живе шаповал. Скрізь були порозвішувані овечі шкірки — білі чорні, руді. При хаті був квітник, загороджений маленьким плотом із білих березових коликів. На грядках росли чорнобривці, рута, крокиш, мята, лелія, — звичайні квітки, що в них кохаються дівчата.

— Ганусю, я гостей веду, — гукнув Дмитро.

— Не пущу до хати, я порядки роблю, сьогодні субота, — відповів веселий голос.

У вікні показалася кругголиця дівчина з ясним волоссям і синіми очима. Зашарілась, побачивши парубків.

— Я гадала... — почала говорити.

— Що це справді гості, а то такі собі, — докінчив веселий Гордій.

Дівчина засміялась.

— Ми й до хати не підемо, — заспокоював її Дмитро, — в садку собі сядемо. Ти дай нам тільки що зїсти, бо ми голодні.

— Нічого, тільки їсти їм давай, усе голодні та голодні, — бурмотіла панна ніби до себе, але так, щоб молоді гості чули.

Дмитро з товаришами пішов до саду. Посідали в тіні під яблунею. Було тихо, спокійно, доходила полуднева година. Садок був невеликий, але дерева зародили рясно. На боці стояла пасіка, там порався якийсь дідусь.

Незабаром прибігла Гануся, принесла в мисці добре колесо присмаженої ковбаси, буханку хліба і дзбанок домашнього пива.

— Не така ви лиха, як я думав, — почав жартувати Гордій.

— Яка лиха? — ніби здивувалася Гануся.

— А хтó там у хаті погрожував, що нас заголодить?

— Е-е, підслухуєте! — кинула дівчина й побігла до хати.

— Кудиж ти, Гайно, хоч привитайся з моїми гістьми, — кликав за нею Дмитро.

— Нема коли, в мене робота, — відгукнула Гануся вже з хати.

(Дальше буде).

[11]) Пахолок — урядовий слуга; худопахолок — незаможний, незначний чоловік.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПОЛЯКИ И ЖИДИ

Для всіх народів, що колись жили під Польщею, може представити інтерес стаття, що її помістив В. Цукерман, европейський кореспондент нюйорської жидівської ґазети „Морґен Журнал", в нюйорськім ліберальнім тижневику „Нейшен" про антисемітизм серед поляків на еміґрації.

Що поляки ніколи не відзначалися навіть звичайною терпимістю до жидів, загально відомо. По занятті Польщі Німеччиною, могло би здаватися, що це відношення повинно би змінитися. Адже кажуть, що терпіння робить людину шляхотнішою. Зрештою, навіть якби так не було, то потерпівши самі від утисків з рук сильнішого, поляки чейже могли би поглянути критичніше на утиски, які вони самі справляли слабшим.

Та факти завдають брехню всім таким сподіванням. І на вигнанні поляки осталися такими самими, як були в краю, коли мали в ньому владу. Навіть ті поляки, що по розгромі Польщі найшлися в Англії, яка не приймає звичайного націстичного антисемітизму, поляки лишилися надалі антисемітами. Польські ґазети в Англії пишуть про жидів так, гейби вони перебрали на польську мову націстичну расову „фільософію".

Коли таке становище займають поляки на вигнанні в Англії до жидів, котрі там мають поважні впливи, то яке становище можуть займати поляки до українців?

ВМІЮТЬ ВИДЕРЖУВАТИ?

Багацько вже писалося про несподівану видержливість анґлійців на воєнні терпіння, яку вони проявили в теперішній війні. Не диво, що багато людей цікавиться питанням, яку видержливість на цю війну проявлять німці. Спеціяльно, який вплив мають рейди анґлійських летунів на німецькі міста?

Американський кореспондент Карл Б. Бол, що містить тепер в ріжних американських і канадійських ґазетах свої враження з Німеччини, каже, що один норвеський ґазетяр сказав йому, що, якби анґлійці мали розум, вони висилали би одного летуна на Берлін кожної ночі, але не казали йому кидати бомб, а просто облетіти місто й вертатися домів. Мовляв, це одно здеморалізувало би зовсім берлінців.

Такими словами Бол починає свою статтю, в котрій хоче доказати, що нічні рейди британських летунів підривають робочу здібність, справність, точність німців. До того берлінці переконані, що в Берліні є лише три безпечні проти-рейдові схоронища, а з них одно призначене для Гітлера. Отже на випадок рейду, німець, знаючи, що він навіть у схоронищу не є безпечний, сидить безсонний і журиться.

СОЮЗ АМЕРИК

Гарі Ґідіонс, президент Бруклинської Колеґії, виступив оноді на зборах Робітничого Інституту в Університеті Рутґерса з критикою політики Злучених Держав супроти держав латинської Америки.

Як звісно, ця політика зміряє до створення загально-американсько ї солідарности проти посягань европейських держав, головно Німеччини, по впливи в краях латинської Америки. Отже Ґідіонс називає цю політику з ґрунту фальшивою, бо „південно-американські народи, головно еспанці й португальці, стоять ближче до держав осі, до Франка, Гітлера й Мусолінія, ніж до демократії; вони політично звязані з Европою".

Правда, в тих краях еспанці й португальці повстали проти матірного краю, але при загальній неграмотності населення й відсталости їх господарського розвою вони не можуть бути справжніми демократіями. Демократія вимагає політичної освіти населення.

ВЕЛИКИЙ ВОЖД

Ніщо так не малює барвно людини, як вірний образ може невеликої, дрібної події. Наприклад, багато писалося про Сталіна, але ніщо так не змалювало його характер, як спомин мексиканського маляра Ріверн про те, як Сталін успокоїв власну дитину; стративши терпець, він підняв дитину, що заходилася від плачу, й, набравши повний рот диму з люльки, подув дитині в рот, поки дитина не захлиснулася й мусіла перестати плакати.

Тепер американський ґазетяр, Томас Б. Морґан описує в своїй книжці під наголовком „Остроги на чоботі", візиту Гітлера в Мусолінія в 1934. році. Приїхав Гітлер літаком до Лідо, під Венецією. Як лише літак осів, Мусоліні вискочив наперед, поздоровив гостя по німецьки й спитав його за подорож. Гітлер, що виглядав „як кухар у цукорни", відповів сухо, без усмішки. Банда заграла національний гимн. Усі станули на позір. Офіційні фотографи вицілили апарати. Морґан був близько диктаторів. Заки Гітлер усів до човна, він покликав до себе німецького амбасадора й стукнув на нього: „Чому ви мені не порадили одітися в уніформу?"

Гітлер був лютий, бо Мусоліні одівся в фашистівський уніформ, з рукавицями, штилетом, золотими кутасами, а Гітлер приїхав у бизнесовім одінню, у дощевику з поясом, у звичайному капелюсі.

ҐАЗЕТЯР?

Кадеґі хвалиться, що він є одиноким американським ґазетярем, що говорив з Гітлером в останньому році.

І що то за ґазетяр! Чоловік, що дістався до ґазети завдяки тому, що був дипльоматом; що став був дипльоматом завдяки тому, що був багатим чоловіком і давав гарні „контрибуції" на партійні виборчі фонди, а багатим чоловіком став завдяки тому, що його батьки повели гарно велику різницю худоби.

КЕНЕДІ МАЄ ШАНСИ

Волтер Дюренті, бувший московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", хвалиться (чи жалує?), що він бачив Джова Сталіна два місяці тому. Коли він з ним говорив, не каже.

Це дає шанси Джовові Кенеді, бувшому американському амбасадорові в Англії, перервати своє торгування шкотськими житнівками, дістати собі леґітимацію від якоїсь американської ґазети, поїхати до Москви й розмовляти з Йосуке Сталіном. Головне питання, яке треба поставити Сталінові: Чи це правда, що хочете викликати пролетарську революцію в Америці? Очевидно, Сталін скаже, що це таке злобні язики видумали: мовляв, правда, мається так, що комуністичні знавці ствердили, що пролетарська революція в Америці абсурдна фэнтазія.

Ми справді вже знаємо, що Сталін таке скаже, але все таки це було би комусь корисно, якби він це раз власними губами сказав, а бувший дипльомат записав, що він справді таке сказав.

Кому це було би корисно? Хіба це важно?

ІРАК

Ірак, це край оповідань з „Тисяч і Одної Ночі". В старині це був центр арабського життя, а від скінчення попередньої світової війни — нове арабське королівство. Цей край відомий також як Мезопотамія. Довкола нього плинуть дві біблійні ріки: Тигр і Евфрат, а нинішнім його багатством є нафтова ропа, якої бракує державам „осі". І тому саме вони так дуже хотілиб ту нафту мати, щоби бути встані провадити теперішню війну через кілька наступних років. На разі німцям не повелось з викликанням повстання в цім краю, бо його здавили британські війська.

Кілька місяців тому зачали прибувати до Іраку „німецькі туристи". Коли до столиці краю прибуло досить поважне їхнє число, наступив державний переворот. Уряд, прихильний Великій Британії, повалено, а його місце заняв пронімецький уряд під проводом Рашида Алі Беґа. По приході до влади цього уряду, Англія висадила в пристані Барса, що належить до Іраку, приблизно 5,000 вояків. На летниці в Габанії, що боронить нафтові поля, мала Британія коло тисячі вояків і кількадесять літаків старої дати. Проти цієї англійської армії вибухло повстання. Уряд Іраку, що мав до розпорядимостє ту армію, числячу 50 тисяч, отже 10 разів більшу від британійської, візвав Берлін, щоби прийшов йому з поміччю. Берлін порадив премієрови, щоб оголосив святу війну проти „невірних", що й сталося. Одначе „вірні" іракські і сусідні магометане якось не дуже спішилися, щоб взяти участь у тій війні, бо мусульманський світ заховується тепер досить спокійно.

До часу першої світової війни Ірак належав до Туреччини. Нафту найдено там перед самою першою світовою війною. Знайшли її німецькі інженіри, котрі робили поміри під будову залізниці Берлін—Константинопіль — Баґдад. Від того часу німці нопритім мріяли про те, щоб тою залізницею дістатися до Іраку й забрати в своє посідання нафту, у верченню котрої випередили їх анґлійці. У часи попередньої війни німці зробили значні посунення на Близьким Сході, але остаточно були переможені на заході й їхні прямування до заволодіння Іраком полишились несповнені.

Ірак числить 3,500,000 мешканців. Це араби. У тій державі находилися також біблійні міста як Вавилон, Ур, Хальдея, Нініва та інші. На північнім заході Ірак граничить з Туреччиною, — через котру переходить ця відома залізниця, котою німцям було би найдогідніше переїхатися до Баґдаду. На заході граничить він з Трансйорданією, на півдні, на цілій майже довжині Сирійської пустині граничить з Сауді Арабією — державою, що є в союзі з В. Британією. У південно-східнім куті Іраку — ріки Евфрат і Тигр впадають до Перського заливу і тут, починається Персія, що зоветься тепер Іран, а з котрим Ірак граничить на цілій своїй східній довжині.

Між Тигром і Евфратом мав находитися біблійний рай. І дійсно землі, що находяться між тими двома ріками, були землями пливучими молоком і медом.

Пануючою релігією в королівстві Іраку є магометанська релігія. Жінки носять тут дальше заслони на обличчях, не так як у сусідній Туреччині, де на підставі розпорядку Отатурка ті заслони скасовано. Столицею Іраку є місто Баґдад над Евфратом. За часів відомого Гаруна Аль Рашида місто Баґдад було містом багатств і наук. Тепер числить воно 300,000 мешканців.

Араби, що замешкують Ірак діляться на ріжні племена: дійсних арабів, курдів, бедуїнів. Нечисленні християни діляться на ріжні секти: католиків, халдейців, ґреґоріяне, яковити, асирійці і мандейці.

Першим королем створеного по першій війні королівства Іраку був Фейсал І. У 1933 р. він умер і по нім панував його син Газі І. Цей згинув два роки тому в автовім випадку і тепер є там королем його син, 6-літній хлопець Фейсал II., в імени якого панує реґент.

Копальні нафти в Іраку продукують річно коло 30,000,000 бочок ропи, котра з Кіркук, Мосуль і Канакін пливе двома цінними видотягами до пристаней Гайфі і Тріполі, в [illegible] французькій Сирії.

ОКРУЖНИЙ ЗЇЗД ЗОЛОТОГО ХРЕСТА

З дописів, які є поміщувані в нашій пресі, бачимо, що українське жіноцтво чимраз то більше береться тепер до праці по всіх організаціях. Майже кожна жіноча організація виконує свою народню працю в теперішню пору у більших розмірах, як того можна сподіватися.

Хотяй теперішні воєнні події, які перетяли нам звязок з рідним краєм, далися відчути і по всіх організаціях настав застій та організаційна байдужність, то, як видно з преси, українські жінки таки чи не найбільше постійно продовжують народню працю. Жіночі зїзди та численна участь у тих зїздах є доказом життя та активности українських жінки.

Наша організація, Самостійний Золотий Хрест, провадить також правильно та систематично свою працю, не зважаючи на всякі перешкоди з боку деяких одиниць.

Як контрольорка цеї організації провіряючи її діяльність, я мала нагоду переконатись з повідомлень від поодиноких відділів, що вони далі ведуть свою працю головно для Американського Червоного Хреста, виконуючи там ріжного роду роботу, як при збірках гроша чи шиттю.

Тепер, щоб іще більше оживити працю по наших відділах в околиці Ню Джерзі, наш відділ з Пасейку скликає на припорученя Головної Управи Золотого Хреста, окружний зїзд на неділю 15. червня, в годині 2.30 пополудні в Пасейку, Н. Дж.

На ці наради наш відділ запросив всі довколичні відділи, щоб на них спільно порадитися щодо дальшої праці. На зборах буде присутна голова Золотого Хреста, пані Стефанія Галичин, як теж орґанізаторка, пані Анна Середа. Вони дадуть нам всякі вияснення, а також виголосять реферати.

Марія Голубко,
контрольорка Головної Управи Золотого Хреста

ПОЛЬСЬКІ ҐАЗЕТИ В АНГЛІЇ ТЕМОЮ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ В ПАРЛЯМЕНТІ

ЛОНДОН. — В британській палаті послів заінтерпелював посол Линтон міністра постачання Донкана, чому він в часі браку паперу доставляє папір на видавання 13 польських ґазет в Англії. Міністер відповів, що вже дві польські ґазети перестали виходити, як теж зазначив, що треба мати на увазі, що польські вояки і польські біженці відчувають голод на польське слово. На те посол заявив, що коли влада відмовляє паперу частині Королівської Повітряної Сили на видавання двотижневика, то чи вона хоче фаворитизувати поляків коштом британських збройних сил? Міністер відповів, що уряд мусить тут руководитись супроти поляків спеціяльними взглядами, що наказує потреба часу.

ДАМАСК, СТОЛИЦЯ СИРІЇ, ПЕРЕД УПАДКОМ

Згідно з тим, що передають американські звідомлення з поля бою в Сирії, вже ведуться переговори в справі здачі Дамаска британійським силам, що вже мають бути разом з „вільними французами" близько передмістя столиці. Знову з Віші подають, що французькі й кольоніяльні війська далі ставлять наступаючим сильний опір і тим спиняють наступ. Також Бейрут довго вже не зможе вдержатись, бо британці обстрілюють побереже з боку моря з воєнних кораблів, що їх нагромадили для цеї ціли.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Р. Г., Асторія, Л. Ай. — Не знаємо, чи це лист, чи допис. Краще булоб, щоб це був допис і ми могли помістити, бо тоді ми моглиб теж на те відповісти, а читачі малиб нагоду пізнати арґументи за і проти. Рахуйтесь з тим, що в кожній системі є недомагання. Важне, чи не зважаючи на недомагання організація розвивається і росте в силу. З того боку підходіть, а не з „ковбаси і чарки", бо це нерозумно так ставити справу, несправедливо, невірно й шкідливо. У нас рішає більшість, а не одиниці, до яких, у найгіршому випадку, можнаб зачислити Ваші неслушні напади на сотні таких заступників, яких вибирали не гірші люде від тих, що їх маєте у тій організації, що Ви в ній є.

Т. М., Бронкс, Н. Й. — Ще треба буде Вам витерти в каледжі не одні штани, заки навчитесь думати і писати. Радимо Вам зійти з пози Франкового „бесервісера", про якого можете дізнатись з перекладу. в „Юрейніен Вікли". Принаймні раз щось путнього прочитаєте і побачите в тому оповіданню себе самого. Франко направив не одну молоду людину з „перевернено головою". Може також станетесь і з Вами. Тоді возьметесь за серіозні студії й пізнаєте українську справу глибше з глибоких думок українських велитнів духа. Тоді пропаде Ваша зарозумілість. І станете чемнішим, бо розумнішим. Аніж підіть до війська. Тепер на те добра нагода. Зробите патріотичний обовязок, а самі скористаєте цілком певно дуже багато. Навчитесь дещо дисципліни. Пошанівку до старшого й провідного. А це Вам у життю придасться, бо помудрієте. Тоді й зможете принести справжню користь українській справі, яку треба обо[illegible]ронити пристойно, культурно, зо знанням і серцем. Хаотик того не зробить. Подумайте над тим, а як наступить у Вас деяка зміна, тоді будемо дискутувати. Якщо у Вас дійсно добра голова, а характер ще не дуже викривлений, то ті наші слова не будуть для Вас злобою, а гіркою дозою правди, яку треба зажити, щоб стати здоровішим.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Теодор Моторний. — Ваш протест проти відмови оголошення в Свободі для ОДВУ поминає чомусь якраз головний і одинокий мотив відмови. Невже ж ті, що Вам говорили про цю відмову, не сказали Вам, що та організація завинила адміністрації поважну суму гроша й що вона уперто на упімнення платити не відповідала? Невже ж вони Вам не сказали, що коли сімнацять місяців тому та організація хотіла мати оголошення в ґазеті, а адміністрація зажадала від організації показати добру охоту сплачувати чесно свій довг, організація не вважала за відповідне навіть на це відповісти? Це є одинока причина, яка нас заставила відмовити організації оголошення. Адміністрація зробила так якраз тому, щоб не трактувати тої організації інакше, як вона трактує інші. Можемо запевнити всіх інтересованих, що, як та організація почне сповняти свої зобовязання, які вона на себе приняла, тоді й адміністрація буде трактувати її оголошення так само, як трактує оголошення всіх організацій, що чесно сповняють свої зобовязання. Якщо у Вас є звичай писати листи, добре зробите, як звернетеся до згаданої Вами організації з листом про потребу сплачування довгів. Очевидно, радимо писати всі листи в чемному тоні.

Місто Омск у Сибірі, ідучи за прикладом Петра Великого, наложило податок на тих, що носять бороди.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АМБРІДЖ, ПА. — Піврічні збори Тов. Св. О. Николая, від. 276., відбудуться 15. червня точно в 2. годині пополудні. Напоминається довгуючих членів, щоб вирівнали свої залеглі довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Гриневич, предс.; Мих. Фук, секр-кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 76., відбудуться в неділю, 15. червня, зараз по Сл. Божій, в церковній салі при Мортон ул. Проситься всіх членів і членниць прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження, як також буде справоздання делеґатів з 20. конвенції. Довгуючих членів проситься прийти і вирівнати залеглі вкладки. — За уряд: Адв. В. Кузьма, предс.; Ст. Стойко, кас.; В. Салабун і М. Сороколіт, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70., відбудеться в вівторок, 17. червня, в год. 7. ввечір, в галі У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Кожний член і кожна членкиця повинні прибути на збори, вирівнати свої вкладки, взяти свої чеки від У. Н. Союзу як дивіденду на 1941. рік, як також дістануть тікети на пікнік, який відбудеться 10. серпня. — Стефан Ґнира, предс.; Михаїл Самоїл, кас.; Антій Онисик, секр. Адреса секретаря: Anthony Onysyk, 117 Lake St., Jersey City, N. J.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в вівторок, 17. червня, в годині 7:30 вечором точно, в галі парохіяльній. Обовязком всіх членів явитись на зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають конечно явитись і вирівнати свої залеглі довги, бо інакше будуть суспендовані; котрі цего не послухають, то контр. комісія проголосить на піврічних зборах в липні. Шановні члени, не забувайте приєднувати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу та вписуйте свої діти, бо тепер вийшли для дітей „Ендавмент полісі"; за нижчою оплатою в місяць від інших чужих асекураційних компаній, то чомуж не використовувати в своїй рідній організації як У. Н. Союз. — Мих. Рудий, предс.; Петро Паснок, кас.; А. Іванів, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Звичайні місячні збори, Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270. відбудуться в неділю, 15. червня, в годині 3. пополудні, в галі У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути на ці збори на означений час, бо є багато важних справ до полагодження, а делеґат з конвенції здасть справоздання. На цих зборах буде Василь Загаєвич, орґанізатор У. Н. Союзу і виголосить організаційний реферат. Також проситься тих членів, котрі довгують, щоби на цих зборах вирівнали свою залеглість. — А Мазур, секр. рек.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 15. червня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ці збори кожний член повинен прийти й заплатити свої вкладкидо Союзу і до Січи. Для родичів, що мають малих дітей, що не є вписані в члени Молодечого Департаменту, то найкраща нагода є тепер таких дітей вписати, бо від 1. липня 1941. року можна буде вписувати дітей до пятьох ріжних кляс обезпечення. Сума від стодолярів до Тисячу долярів, а вік дитини починається від шістьох тижнів життя до укінчення пятнацятого року життя. Хто з членів не міг би прийти на місячні збори, то прошу повідоміть відділового секретаря, а секретар уже сам до вашого дому зайде, щоби вам краще вияснити про великі користи обезпечення в У. Н. Союзі, бо двацята конвенція дала для нас чисту дорогу, а переважно для нашої молодіжи. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ЇХ ДІМ. — Страшний вітер знявся над Велі Сентер, у Канзасі, й ось що лишилося з дому Леса Смита й його родини. Сім осіб було в домі, коли торнадо вдарило на дім, але всі вийшли чудом з елементарного нещастя неушкоджені. В околиці згинуло 8 осіб.

Земляна Кора

(Докінчення)

Льос — це простісенька жовта глина, до якої примішані ще пісок та вуглекисла вапна. В Китаї льос цей розлягається величезними шарами. Часто шари ці, наче мур, стоять високо понад шляхами та річками, що протікають поміж ними. Дорога часом веться понад величезною кручею або проваллям; шари льосу стоять поняд ним стіною; а в тій стіні часом буває пробите віконце, крізь яке можна розглядіти, що діється в цьому дикому місці, де тисячі гострих шпилів з жовтого льосу здіймаються високо в гору, а навкруги їх видно скрізь страшенні жовті провалля. Міліони китайців живуть в печерях, викопаних в цім льосі. Більшість таких печер складається з кількох хат; надвірні двері ведуть в одну з тих хат, а в стінах інших хат продовбані вікна.

Отже ми довідались, що обломочна порода пісковець на стілько кріпка, що з нього роблять жорна, точила, та випилюють шматки для будівець; друга обломочна порода — конґльомерат теж дуже кріпка, і , нарешті, обломочна порода льос теж так міцно складена, що китайці будують в його шарах собі хати. Значить, коли будемо говорити про обломочні породи, то запамятаймо ось що: що деякі з обломочних пород крихкі, другі держаться міцно, по вченому — цементовані.

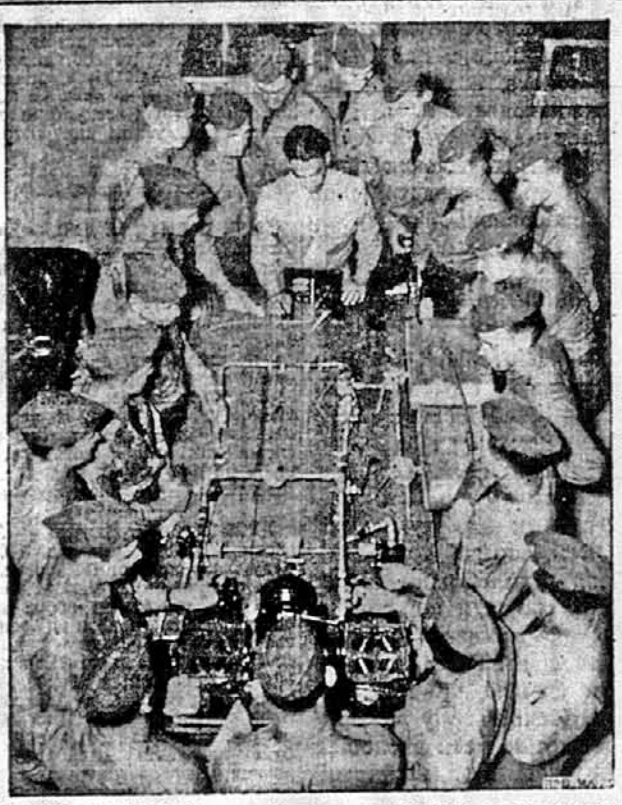
Поміж обломочними породами ми згадували і глиняний сланець. Чим же він відріжняється від льосу? І то глина і це глина. І льос міцно обломочна порода і сланець так само. Але ріжниця між ними є. Льос складає цілі мури з своїх шарів, а сланець складається з тоненьких шарів, один на одному; він має вигляд зложених одно на друге тонких шарів наче скло; ось через віщо, коли говорять про льос — то кажуть, що то суцільна гірська порода, а сланець шариста, скибчаста.

Роздивимось тепер три кристалеві породи: камінну сіль, ґраніт та ґнейс. Шар камінної соли складається увесь з одного матеріялу: скрізь, де копни по ньому, — скрізь буде камінна сіль і більше нічого. Не те зовсім ґраніт та ґнейс. Ґраніт — це кріпкий камінь, дуже гарно полірується і дуже корисний. З нього роблять: памятники, колони в церквах та усякі будівлі. Ґраніт буває червоний, сірий. Ось візьміть грудку ґраніту у руки, то ви зразу помітите, що він складається не з одного матеріялу. Матеріял в ньому справді ріжноманітний. В ньому зрослись до купи аж три речі: зерна кварцю — білого піску, потім зерна польового шпату — (ґлинозем з кремнеземом) та тоненькі блискучі листочки мов луска — слюди. Побачивши це, ви зразу зрозуміємо, чого сіль звуть простою породою, а ґраніт складною. Ґнейс по матеріялу такий, як ґраніт, але по складу своєму він відмінний від ґраніта. Так, як і льос, ґраніт звичайно лежить цілими великими шарами, а ґнейс, як і сланець, розпадається на безліч тонких шарів, один на одному. Говорячи про ґраніт, ви мусите сказати, що це складна, масівна, кристалева порода. Хоч довгі назви, але за те вірні та точні.

Хоч не багато ми сказали про гірські породи, але і з цього вже видно, акий ріжноманітний той матеріял, з якого складається земляна кора. Додамо до цього ще, що в земляній корі налічують до семи сотень ріжних пород, або по вченому — мінералів.

Але земляна кора відзначається не тільки по матеріялу, з якого вона складена, вона ріжниться ще й по тому, як саме вона складена. Є багато містин, де добре можна зрозуміти, який вигляд має земляна кора. Деякі шляхи йдуть крізь гори, наприклад відома Воєнно-Грузинська дорога, що стелиться поперед Кавказького кряжу, від Тіфліса до Владикавказу. Понад дорогою здіймаються круті гори. Гори ці не що, як виступи земляної кори. Не скрізь є гори, а тоді круті береги моря та річок так само покажуть вам склад земляної кори. Тут ви побачите теж саме, що й на горах. Потім скрізь у нас є багато шахт, каміноломень, викопаних в землі, глибоких печер та проходів, звідки добувають камінну сіль, камінний вугіль, залізну руду та інше. На стінах тих печер та шахт можна бачити, як складається земляна кора. Скрізь у цих прикладах ми бачимо земну кору у розрізі. Значить, вона складається з безлічі шарів, що лежать один на одному: один грубший, другий тоненький; один вапняковий, другий пісковатий, третій з глини або конґльомерату; потім знов пісковець та вапняк, а нижче шар ґнейсу, так ніби ціла купа ріжноманітних одежинок, надітих одна поверх другої. Дуже рідко трапляється, щоб шари ці лежали рівно — горізонтально один на другому. Здебільшого вони лежать навскісь, а то і просто стоять руба. Дивишся на них і здається, наче хтось з величезною силою здавив їх з боків та схилив на бік, або просто схопив і поставив їх до гори. Усі ці шари добре видно і в щілинах, та проваллях, що зачинаються зверху від поверхні земляної кори і йдуть в глиб, в напрямі до серця землі. Щілини ці часом мало помітні, а часом широкі, та глибокі, мов величезні рани. Деякі з цих проваллів засипані піском, глиною, відломками ріжних гірських пород; другі мов залатані, але зовсім не тим матеріялом, з якого самі складаються. Такі латки по землі звуть жилами. Яку силу лиха наробили землі усі ці щілини та провалля. Часом кінці шарів на обох краях провалля згинаються, опіраються один на другого і знімаються вгору; в іншому місці ті шари, що лежали так само по обидва боки щілини, насуваються один на один і зливаються до купи; трапляється і так, що здоровенний клин землі, що лежав поміж двома проваллями, осідає, тимчасом як сусідні клини землі стоять тепер багато вище від нього. Нарешті бачимо, що величезні шари землі складаювься в згортки. Верхи тих згорток щезли, розмились водою, але по складу нижчих шарів то по їх згортках знаючий чоловік зразу розбере, що тут земляна кора складчаста.

Здебільшого гори і складаються з отаких складчастих шарів; а з цього видко, що і самі гори є не що інше, як складки земляної кори. Таким чином, ми підійшли до до самого цікавого питання з історії землі. Чого, справді, земля така не однакова на вигляд? Звідки взялися усі ці кряжі гір, узгіря, низини та глибокі, залиті водою, долини? Звідки ці щілини, лощини, провалля, складки, кручі та шари? Яким чином зявились усі ці ріжноманітні шари землі? Звідки ці гірські породи: ґраніти, ґнейси, сланці, пісковці, глини, вапняки? Все це питання такі цікаві, що варта їх розвязати.

УЧАТЬСЯ ВСЕГО. — Кадети летництва в американській армії вчаться летництва всесторонно. На світлині кадети вчаться, як модерний літак огрівається.

НЮЙОРСЬКІ ПОДАТКИ

НЮ ЙОРК. — Громадська буджетова комісія, яка недавно закидала Ля Ґвардії, що наложив завеликі видатки для Ню Йорку, тепер подала до загального відома, що на її думку податок, який в Ню Йорку треба платити від куплених речей, треба зменшити з двох відсотків, на один. Бо підмога безробітним тепер маліє, а коли пні будуть брати по два центи від доляра, то буде 30 міліонів надвишки. Як відомо, Ля Ґвардія домагався в стейтовій леґіслятурі, щоб дозволено містови надвишку безробітнього фонду, стягненого власне з цього податку, ужити на інші цілі.

Не уважайте тих за своїх приятелів, що хвалять всі ваші слова і вчинки, але тих, що лагідно витикають ваші блуди.

РИЧАРД Т. ФРЕНКЕНСТІН директор авіяційної дивізії юнії автомобільних робітників, що пробував невдачно здержати страйк робітників фабрики літаків у Каліфорнії.

Moonlight Sail

Final arrangements have been completed for the Annual Moonlight Sail of the First Ward Regular Democratic Organization of Jersey City, which is to be held on Monday evening, June 16th.

City Commissioner William J. McGovern, Democratic Leader of the First Ward, is in charge of arrangements. Assisting him are his brother, Philip R. McGovern, and a large committee including:

Mrs. Ellen Donelan, Mrs. Bridget Cullen, Mrs. Helen Domanski, Mrs. Anna Silvers, Mrs. Nellie Choisez, Miss Johanna Malone, Mrs. Carolyn Reid, Mrs. Sophie Mazalewski, Mrs. Alexandria Skoczypiec, Joseph Bartzak, Charles Specht, James Fay, William Welsh, Ralph Basile James Schemm, Stanley Kielbas, Frank Waltz.

The Americana of the Meseck Line has been chartered and will leave from the foot of Exchange Place, Jersey City, at 8:00 o'clock. The sail will be held regardless of weather conditions. The committee in charge of arrangements is working hard to make this Sail more enjoyable than ever before. Well-known stage, radio and screen artists will provide entertainment. A popular orchestra will furnish the music for dancing.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 329. Секретні посланці.

Як Тарзан запитав Країу, чи є в селі хлопець, той здвигнув раменами і хитро відповів: „Як я скажу, що ні, то чи ви повірите мені?"

„Я піду по селі сам і переконаюсь", відповів Тарзан, який все числив на власні сили. Та цього саме Крадзі було треба

Чарівник щось нашіпнув на ухо свому помічникови і той побіг на якусь тайну місію. В той час Тарзан перешукував докладно кожну хату.

Нагло він завважив двох бутавців, які покрадьки виносили з хати якийсь предмет, завинений в шмати.

ПРОТОКОЛ З XX. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, що відбулась у Harrisburg, Pa., в днях 12-17 травня (May) 1941 р.

ЧЛЕНИ XX. ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Головні урядники:

Микола Мурашко, предсідник
Григорій Герман, заступник предсідника
Марія Малевич, заступниця предсідника
Дмитро Галичин, рекордовий секретар
Роман Слободян, фінансовий секретар-касієр
Дмитро Капітула, контрольор
Д-р Амвросій Т. Кібзей, контрольор
Омар Е. Малицький, контрольор
Степан Куропась, контрольор
Роман Смук, контрольор
Тарас Шпікула, радний
Микола Давискиба, радний
Антін Шумейко, радний
Стефан Слободян, радний
Онуфрій Запоточний, радний
Володимир Дідик, радний
Іван Пігуляк, радний
Юлія Баволяк, радна
Стефанія Палівода, радна

Делегати:

Відділ	Число голосів	Імя і назвище делегата
1	2	Василь Курилів
1	2	Пилип Кулянда
2	2	Віліям Сенкович
3	2	Михайло Сухорський
4	1	Василь Глива
5	2	Михайло Беля
5	2	Евстахій Кривень
7	2	Іван Капітула
7	2	Фред Качмар
8	3	Василь Мандзій
9	3	Микола Саляк
10	2	Дмитро Сидоряк
11	2	Теодор Волощук
12	1	Петро Федорко
13	1	Михайло Мадараш
16	1	Микола Москаль
18	2	Йосиф Глюз
20	2	Матей Прихітко
20	2	Іван Підперигора
21	2	Теодор Смик
22	3	Йосиф Притула
23	1	Анна Презкович
24	2	Антін Кушнір
25	1	Д-р Лука Мишуга
27	1	Кирило Романишин
28	2	Микола Бабяк
29	2	Микола Салюк
30	1	Михайло Филипс
31	2	Кирило Феценко
33	3	Анна Дзюрдзевич
34	1	Дмитро Затхей
35—447	1	Іван Пеленський
36	2	Марія Ходак
37	2	Марія Кіценюк
38	3	Яким Смоляк
39	2	Петро Панасишин
39	2	Олекса Шмокалюк
40—60	1	Володимир Вітковський
42	3	Петро Головачук
43	1	Юрій Коваль
44	2	Лука Демчук
45	2	Михайло Дубас
45	2	Теодор Малик
46—129	1	Віктор Матчак
47	1	Анастазія Паламар
48	1	Михайло Нагребецький
50	2	Микола Сикута
51—110	1	Іван Іваник
52	1	Дмитро Хрупалик
53	2	Михайло Юсик
54	1	Антін Маланчук
55	1	Александер Шандровський
56	2	Михайло Дуткевич
57	3	Онуфрій Лесьняк
58	2	Михайло Дацьковський
59	3	Іван Глива
61	1	Антін Скубяк
62	1	Антін Пашук
63	2	Мартин Опалка
63	2	Іван Грицик
64	2	Антін Зелінський
65	3	Андрій Смит
66	2	Іван Лазорчик
67	2	Іван Шуран
69	2	Михайло Ликтей
70	3	Григорій Євусяк
71	1	Микола Бобак
72	1	Іван Курах
73	2	Дмитро Лободяк
74	1	Онуфрей Вересюк
75	2	Данило Михайлюк
76	2	Іван Романишин
76	2	Василь Салабун
77	1	Петро Головід
78	1	Іван Онушка
80	1	Теодор Дутчак
81	2	Теофіль Колодницький
82	1	Теодор Шиляк
83	3	Семеон Чорномаз
84	2	Михайло Сендзік
85	2	Онуфрій Костюк
86	3	Павло Саламаха
87	2	Александер Костецький
90	3	Іван Чепа
91	2	Михайло Ґузиляк
91	2	Д-р Степан Кулик
93	1	Пилип Бенковський
94	2	Микола Машталяр
94	2	Іван Заблоцький
94	2	Андрій Патра
96	3	Дмитро Василик
97	2	Василь Бродський
98	2	Іван Чорній
99	2	Степан Лаврик
100	2	Андрій Цебак
102	2	Микола Бусько
102	2	Дмитро Шмагала
102	2	Микола Бобечко
103	2	Василь Танін
104	3	Михайло Вітів
105	3	Павло Кознарський
106	2	Осип Коцовський
106	2	Гаврил Дацьків
107—354	1	Іван Матейчук
108	2	Юлія Потажна
109	2	Микола Мороз

Відділ	Число голосів	Імя і назвище делегата
111—437	1	Іван Гуцул
112	2	Катерина Габрівська
112	2	Софія Лазука
113	1	Стефан Пельц
114	1	Теодор Сенчук
116	1	Павло Стадник
117	1	Григорій Стефанишин
118	1	Михайло Сарахман
120	2	Іван Монастирський
121	2	Олекса Гадз
122	1	Степан Проніцький
123	2	Василь Бадан
124	2	Александер Бала
125	2	Іванка Подола
126	1	Григорій Дидів
127	3	Ілля Була
130	2	Михайло Коваль
130	2	Дмитро Шагай
132	2	Василь Кочкодан
133	3	Кость Галушка
134	2	Анна Клим
136	3	Василь Копко
137	2	Іван Дашевський, мол.
138	1	Михайло Когут
139	1	Дмитро Кошіль
140	1	Іван Кораницький
141	1	Осип Якима
142	2	Володимир Шевчук
143	3	Ева Дудяк
144	1	Іван Кривокульський
145	1	Григорій Сеньків
146	2	Максим Головчак
147	2	Іван Федорак
147	2	Василь Гришко
147	2	Микола Антонюк
148	1	Февронія Біленкі
150	2	Олекса Яремій
151	2	Анна Пипюк
152	1	Семен Присяжний
155	2	Іван Ходань
155	2	Іван Макар
155	2	Василь Дригинич
156	2	Микола Муляр
157	1	Іван Зварич
158	2	Михайло Баглай
158	2	Юліян Павчак
159	1	Михайло Камінський
160	2	Матвій Костишин
161	2	Михайло Родьо
162	1	Михайло Гнатів
163	2	Петро Мельник
164	3	Іван Роль, ст.
165	1	Марія Корнова
167	2	Дмитро Медецький
168	3	Пилип Маник
170	3	Іван Грабар
171	1	Стела Левич
173	2	Микола Долега
175	3	Франко Гузіль
176	3	Петро Бабяк
177	2	Франко Лучка
178	2	Осип Петрик
179	2	Михайло Кульчицький
179	2	Михайло Паращак
180	1	Геновефа Зепко
181	2	Микола Шивчук
182	2	Григорій Яськів
183	2	Іван В. Іванчук
185	1	Микита Кіцера
186	1	Адам Баволяк
187—208	1	Антоніна Чупрун
188	1	Йосиф Сохан
191	2	Григорій Джинджиристий
192	2	Матвій Політило
193	1	Василь Кіцак
194—184	1	Петро Бартків
195	2	Андрій Астраб
196	1	Дмитро Костюк
199	1	Осип Доскоч
200	3	Василь Воргуль
201	1	Роман Тенетило
202	1	Микола Близнак
204	2	Евген Ляхович
204	2	Іван Крочак
206	2	Ілля Околіта
206	2	Іван Кокольський
206	2	Олекса Косюк
207	1	Василь Гудима
209	1	Осип Гінда
210	1	Іван Франко
211	2	Іван Геба
212	1	Катерина Медвідь
213	2	Юрій Бойко
213	2	Андрій Бирич
216	1	Антоніна Сосновська
217	2	Михайло Рудий
217	2	Андрій Іванів
218	3	Михайло Стахура
219	2	Андрій Мудровський
219	2	Теодор Боднар
220	2	Петро Жовнірчак
221	2	Пилип Васильовський
221	2	Мартин Барабаш
221	2	Ілля Шпікула
222	1	Іван Білик
223	2	Теодор Гриньків
223	2	Лука Худоба
224—250	1	Осип Ірха
226	1	Іван Бастук
227—297	1	Володимир Ціхонь
229	2	Михайло Дутчак
230	3	Іван Павловський
232	1	Юрко Годзик
234	3	Павло Сташко
235	2	Леон Бобак
236	2	Тит Шкірпан
237	2	Григорій Стеців
237	2	Микола Броницький
238	2	Петро Мороз
238	2	Степан Ярош
239	2	Д-р Володимир Ґалан
239	2	Семен Рудакевич
241	1	Осип Галоншка
242	2	Василь Найдух
243	1	Ілля Гаврищків
245	2	Василь Кушнір
246	1	Лука Москалик
247	3	Петро Сас
248	1	Михайло Кобилянський
251	3	Микола Страп
252	2	Микола Батюк
253	2	Дамян Харко

Відділ	Число голосів	Імя і назвище делегата
254	2	Сташко Андрусьо
255	1	Василь Світний
256	1	Теодор Навроцький
259	3	Іван Побуцький
260	1	Розалія Кокоць
261	1	Марія Гульда
262	1	Олена Придун
264	2	Ірина Попівчак
265—314	1	Осип Коцюбка
266	2	Василь Труфин
267	1	Константин Дідух
268	2	Леон Михалюк
269—289	1	Петро Рудий
270	3	Микола Пігура
271	2	Григорій Левуш
272	1	Володимир Стасюк
273	2	Лев Годованський
274	3	Петро Сильчак
275	2	Михайло Гречин
276	2	Теодор Кульчицький
276	2	Михайло Фук
277	3	Василь Дерлиця
278	1	Михайло Гуманік
280	2	Василь Захарчук
281	2	Іван Довгань
282—430	1	Анна Герман
283	2	Андрій Шварик
284	2	Олекса Петришин
286	2	Степан Шимон
287	1	Теодор Литвиняк
288	2	Дмитро Мушастий
288	2	Андрій Данилюк
290	1	Варвара Шандровська
292	2	Петро Кізел
292	2	Михайло Коваль
292	2	Іван Форись
293	1	Теодор Вальорний
294	1	Яків Салій
295	2	Михайло Філяс
296	3	Михайло Земледух
298	1	Йосиф Сидор
299	1	Олекса Коваль
300	2	Андрій Годчак
301	2	Лука Думанчук
303	2	Анна Куземчак
304	1	Микола Гнатик
305	2	Іван Годованець
306—14	1	Іван Крохмальний
307	1	Осип Аркатин
308	2	Петро Івасишин
309—131	1	Василь Рачок
310	1	Степан Пелехатий
312	2	Степан Туз
313—249	1	о. Степан Вульчин
315—328	1	Володимир Кедровський
316	2	Микола Кучмій
316	2	Василь Іванців
317	2	Михайло Дидик
318	2	Антін Костів
319	1	Василь Стефунько
320	2	Григорій Шулька
321	2	Іван Содаський
322	1	Іванна Карач
323	1	Василь Феден
324	3	Михайло Туркот
325	2	Іван Малик
326	1	Микола Колодій
327	1	Василь Душенчук
330	3	Микола Паламар
331	1	Онуфрій Гнатюк
332	1	Петро Венгрин
333	2	Стефанія Боберська
334	2	Микола Задерецький
334	2	Степан Морозович
335	1	Андрій Кохарський
336	3	Григорій Кісіль
338	3	о. Григорій Пипюк
339	2	Іван Сорока
341	2	Павло Дуда
342	3	о. Іван Гундяк
343	2	Катерина Сипяк
344	1	Теодор Присташ
345	2	Петро Андрущак
346—425	1	Валтер Малєк
347	2	Григорій Тимчій
348	1	Марія Періг
349	1	Микола Лісний
350	2	Василь Блащук
351	1	Іван Галькович
352	2	Михайло Гавриляк
353	1	Микола Василюк
355	1	Петро Рак
357	1	Андрій Возьний
358	2	Катерина Мураль
359	1	Михайло Стодольський
361	2	Петро Кучма
361	2	Степан Ковальчук
361	2	Михайло Пізнак
362	1	Микола Масний
363	2	Гавриїл Піскальний
364	2	Андрій Барбер
364	2	Антін Бривка
364	2	Осип Жовківський
365	1	Іван Кашицький
367	2	Роман Дмитрів
367	2	Микола Сорохтей
368—416	1	Яким Шаравара
369	3	Михайло Куба
370	3	Петро Воляник
371	3	Юліян Баранюк
372	1	Юліян Го[illegible]ький
373	1	Вікторія [illegible]
374	1	Василь Чобан
375	2	Григорій Дорожовський
379	2	Андрій Боднарчук
380	1	Іван Бурбела
381—434	1	Михайло Маркевич
382—311	1	Анна Загібайло
383	3	Іван Грудзінський
384	1	Михайло Ленінський
385	4	Олекса Козак
388	3	Осип Брингілевич
389—356	1	Стенлі Теслюк
390	2	Олекса Каламін
393	2	Павлина Попадюк
396	2	Теодор Куруна
398	2	Петро Пуцило
399	1	Едвард Воловина
400	2	Микола Воловецький
401—244	1	Михайло Люлька
403	1	Демко Хомин
404	1	Микола Добрянський

Відділ	Число голосів	Імя і назвище делегата
405	1	Юрій Фалат
406	3	Андрій Тарас
408—128	1	Пилип Демкович
410—407	1	Сильвестер Маркович
411—402	1	Михайло Дідик
412—154	1	Микола Долинський
413	1	Юлія Юревич
414	2	Софія Брезіцька
418—417	1	Степан Челяк
421	2	Андрій Береза
422	2	Теодор Свистун
423—215	1	Стенлі Терплий
426—205	1	Осип Сидор
429—231	1	Іван Шпак
435	1	Степан Курляк
436—449	1	Сузанна Ґентош
441—438	1	Михайло Чорний
442—445	1	Михайло Куба, мол.
443	1	Степан Корчовський
444	2	Іван Кузь
446—439	1	Михайло Пащин
448	1	Іван Моганцьо
452—428	1	Марія Білик
455	1	Стефанія Галичин
457	1	Іван Ключка

ПЕРШИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

У понеділок, 12-го травня 1941 року, зібралисв у готелі Пенн Геріс, в місті Гарисбургу, Па., головні урядники, урядниці, делеґати й делеґатки У. Н. Союзу на 20-ту конвенцію У. Н. Союзу. Конвенцію розпочато відспіванням американського гимну „Май Контрі". По відспіванні гимну, головний предсідник М. Мурашко відкрив конвенцію точно в годині 9:30 рано такою вступною промовою:

Шановні Головні Урядники,
Делеґатки й Делеґати!

Сорок сім років тому 17 українських патріотів в Америці „зо сильною й незломною організаційною волею" зібралися на першу конвенцію теперішнього Українського Народного Союзу, в якого рядах було тоді 439 таких членів, що взялися разом працювати над собою, а загальне їхнє майно виносило тоді $220.35.

Цю їхню сильну й незломну організаційну волю вони виказали на першій конвенції в любові до українського народу, та в шануванні його чести тут в Америці, вважаючи ту честь дорожчою як власне життя. Цю волю вони виказали ставленням добра українського народу і робітників на першім місці з вірою в те, що треба „Розпятого за нас грішних — Слів святих триматись і в Союзі єднатись". Бо Союз, який вони заложили „на підвалинах народньої любови й патріотизму", берегтиме долю іміґранта і його інтереси.

Від того часу всі конвенції, головні уряди і члени У. Н. Союзу, бережуть „як перли" цю долю іміґранта. Бережуть її як добрі діти „української матери, яка, хоч сама нераз була жадна куска чорного хліба, ангелом сторожі стояла, коли думала яка то жде нас доля на крутій стежці життя". Яка вчила нас усіх ніколи її не стидатися, а любити і шанувати. Бережуть її як добрі горожани Америки, яка приняла їх до себе теж як матір, і „тепло памятають за багату цивілізацію тої землі, на якій їхні предки жиють".

Памятаючи за землю наших предків і їхню боротьбу з гнобителями України за збереження тої багатої української цивілізації — ми завжди бажали того, щоб український нарід здобув у тій боротьбі такий демократичний лад, який покладено в основу свобідної Америки, а яким ми всі, як її горожани, дорожимо. Ми бажали, щоб він здобув для себе такий лад, про який думав і Тарас Шевченко, коли писав, що Україна таки діждеться свого Вашінґтона з новим і праведним законом. Ми помагали йому боротися за такий лад, за яким, як писав Іван Франко, „серце народу тужить", і якого бажає український нарід як господар рідної землі.

Такого ладу бажали українському народові й помагали його здобувати всі основателі, головні урядники й члени У. Н. Союзу, що вже відійшли у вічність. Пошануймо їх за це — повстанням з місць. (Тут делеґати повстали з місць на хвилину).

Двацять чотири роки тому, в часі грізних подій і нещасть тодішньої війни, зібралися в місті Гарісбург 118 делеґатів на 14-ту конвенцію У. Н. Союзу, в якого рядах було тоді вже 11,735 таких старших членів і дітей, що взялися разом працювати, а їхне загальне майно виносило вже $432,012.56.

Переживаючи тоді всі нещастя великої війни, як казав тоді головний предсідник п. Дмитро Капітула, відчували ми „все, що боліло і наших братів у Старім Краю". А найбільше болючим було для нас те, що звязок наш з ними був тоді майже зовсім перерваний. Цей біль скінчився з упадком царської Росії, коли то український нарід проголосив свою волю. І хоч цю волю він мав лиш короткий час, то всетаки „серця американських українців зраділи тоді й звернулися до вільного Києва", з якого прийшла до нас тоді надія і віра в кращу будучність України.

Цього року зібралися в цьомуж самому місті на 20-ту конвенцію вже 415 делеґатів з головним урядом У. Н. Союзу, в якого рядах тепер є вже 38,536 старших членів і дітей, а загальне їхне майно виносить уже понад $6,000,000.

Переживаючи й тепер усі нещастя теперішньої війни, ми відчуваємо все це, що болить усіх людей, що в цій війні терплять. Ще більше відчуваємо біль і терпіння наших братів у Старім Краю, які там страждають і не мають змоги піднести голосу в своїй обороні.

Цей голос в обороні поневоленого українського народу підносимо за нього ми, американські українці, бо віримо, що кайдани, в яких він скований, рвуться, і, що вже недалекий той час, коли він ці кайдани зо себе скине. Ми віримо, що день визволення для українського народу з під російської, німецької, мадярської чи іншої неволі, вже недалекий, та що американські українці ще діждуться тої радісної хвилі, коли з вільного Києва прийде ще до нас надія і віра в велику будучність вільної демократичної України.

А щоб це сталося якнайскорше, то в теперішнім грізнім часі, який переживає і Америка, ми, як її горожани, обовязані помогти тим демократичним народам, що борються проти диктаторських режимів. Бо з поваленням їх український нарід скорше зможе вибороти собі свободу.

Тому я прошу вас, шановні делеґати, щоб ви, в часі нарад, шанували народню честь, — тут на сали і в часі вільнім, — при розмовах між собою і чужими. Не забуваймо ні на одну хвилину того, що У. Н. Союз це наш спільний скарб. І не тому, що він має майно, ні не тому, що це найбільша українська інституція в Америці, а тому, що він цю народню честь і право народу до волі завжди боронив.

Тої чести і права українського народу до волі мусимо боронити й ми, бо цього вимагає від нас теперішня важна хвиля й повага нашої організації. Організації, що вже близько пів століття промощує нам шлях до кращого життя. Організації, яка, хоч і стрічала на шляху розвою ріжні перешкоди і ріжних ворогів, завжди вірно служила своїм членам, народові й ідеї свободи.

Від цеї вірної служби та опіки У. Н. Союз ніколи не відступав і не відступить, бо це є його головною ціллю. Цеї головної ціли завжди берегли делеґати на конвенціях. Вони дбали про те, щоб ця головна ціль У. Н. Союзу була пошанована й поширена. Дбав про неї і теперішній головний уряд, вибраний 19-тою конвенцією. Вислухайте його звітів, бо з них ви пізнаєте, чи сповнив він гідно своє завдання, повірене йому минулою конвенцією.

Як головний предсідник, в імені своїм і в імені головного уряду та всіх членів У. Н. Союзу, витаю вас усіх на отсій 20. звичайній конвенції. Витаю і прошу, щоб ви радили розумно й достойно для добра всіх членів і У. Н. Союзу.

Відкриваю формально ХХ. звичайну конвенцію Українського Народного Союзу 12. травня 1941 року в місті Гарісбурґ, Пенсилвенія.

Відкриваючи цю конвенцію, уважаю, що перед нашими нарадами, ми повинні вислати від імені цеї конвенції президентові нашої держави ось таку привітну телеграму:

Чотириста двадцять делеґатів, що зїхались до Гарісбурґу з ріжних сторін Злучених Держав на ХХ конвенцію запомогової організації У. Н. Союзу, розпочали свої наради одноголосним рішенням переслати Вам, Пане Президенте, щирий привіт та побажати нових сил у благородних намаганнях положити в світі кінець насильству і диктатурам, забезпечити свободу поневоленим народам, а Америці добробут і дальше існування тих демократичних ідей, що є найбільшою цінністю американського народу.

На внесення дел. від. 221, П. Васильовського, поперте делеґатом від. 8, В. Мандзієм, ухвалено одноголосно вислати згадану телеграму до президента Злучених Держав.

А тепер, заявив гол. предсідник, приступаємо до другої точки програми, а саме, до звідомлення провірочної комісії.

В імені цеї комісії зложив П. Дуда, дел. від. 341, отсей звіт:

Дня 8. травня 1941 р. в год. 9-тій рано, зібралися в готелі Пенн Геріс, Гарисбурґ, Па., члени комісії: Григорій Тимчій, Григорій Дацків, Іван Заблоцький, Павло Дуда і Михайло Дуткевич. По уконститууванні приступлено до вибору предсідника і секретаря комісії. Предсідником комісії вибрано Павла Дуду, секретарем Григорія Тимчія.

Провірочна комісія почала свою працю в год. 9:30 рано. Переглянено всі повновласти делеґатів і заступників 20-тої конвенції У. Н. Союзу, порівнуючи і провірюючи їх з рекордами їх членства. Провірочна комісія одобрила делеґатів проголошених головним екзекутивним комітетом, а опісля приступлено до протестів надісланих з кільканацятьох відділів У. Н. Союзу.

Провірочна комісія одобрила двох делеґатів, проти яких були протести, а одного відкинено.

Справа поодиноких відділів представляється, як слідує:

Відділ 135.

По перегляненню і провіренню вияснень з відділу 135-го, принято до відома, що делеґат Антін Клим, як також і його заступник Андрій Мовчан, з причини їх недуги, не можуть приїхати на конвенцію.

Відділ 158.

По перегляненню протестів проти делеґата з відділу 158-го, Михайла Баглая, та по довшій дискусії, не знайдено достаточних причин для уневажнення вибору вище згаданого делеґата. Протест відкинено більшістю голосів і одобрено рішення головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу щодо призначення правним делеґатом Михайла Баглая.

Відділ 214.

Провірочна комісія переглянула протест і афідевіти, прислані членом О. Савою. Цей член домагався признати його делеґатом на 20-ту конвенцію У. Н. Союзу. З присланих листів, афідевітів і протестів, провірочна комісія не могла докладно й вірно устійнити, хто був вибраний делеґатом і тому рішено не признати тому відділові заступництва на конвенцію.

Відділ 291.

Провірочна комісія одобрила рішення головного екзекутивного комітету, який не признав заступництва на конвенції відділові 291 тому, що згаданий відділ довгує вкладки за своїх членів до каси У. Н. Союзу.

Відділ 332.

Цей відділ прислав повносласть делеґата і заступника до головної канцелярії У. Н. Союзу на 12-го квітня, а головний екзекутивний комітет одобрював повновласти делеґатів 10-го і 11-го березня, тому, власне екзекутивний комітет не міг одобрити повновласти згаданого делеґата відділу 332. Зогляду на те, що секретар відділу згідно з присланим листом, забув вислати повновласть до головної канцелярії У. Н. Союзу начас, провірочна комісія уважала за відповідне одобрити повновласть тепер, та признати вибраного делеґата Петра Венґрина.

Відділи злучені 423—215.

Головний екзекутивний комітет не одобрив делеґата цього відділу, бо в часі одобрювання повновластей делеґатів, один зі злучених відділів (423) довгував до каси У. Н. Союзу вкладки за своїх членів. Згідно з повідомленням головної канцелярії У. Н. Союзу, цей відділ вирівнав вже свої вкладки і тому провірочна комісія признала цим відділам заступництво на конвенції.

Відділ 457.

Провірочна комісія одобрила рішення головного екзекутивного комітету, який признав правним делеґатом заступника делеґата Івана Ключку тому, що вибраний делеґат Михайло Романюк не був ще рік в У. Н. Союзі до часу відбування 20-тої конвенції.

Усіх делеґатів є 395 з 686 голосами. Крім того є 20 головних урядників з 20 голосами, так, що всіх голосів разом є 706.

По відчитанні та по ствердженні присутности всіх делеґатів секретарем цеї комісії, Г. Тимчієм, дел. від. 100, А. Цебак ставить внесення, поперте делеґатом від. 67, І. Шураном, щоб приняти, без ніякої дискусії, звіт провірочної комісії, так, як він був відчитаний. Перед голосуванням над цею справою, яке було однодушне, дел. від. 342, о. І. Гундяк, запитує, чи до провірочної комісії прислано протест в справі вибору делеґата з від. 25.

Протест, заявляє гол. рек. секретар Д. Галичин, отримано не начас, бо доперва цеї неділі, 11-го травня, а крім того, якби цей протест був присланий і на час, то в ньому нема подано ніяких таких важних причин чи закидів, щоб аж згадувати про них тут на конвенції та забирати дорогий час. Бо таких листів, про які тут була згадка, було більше як 100 від ріжних відділів, та одначе провірочна комісія про них зовсім навіть не згадувала, а вважала за відповідне подати до відома конвенції тільки важніші протести. От наприклад, у справі вибору о. Гундяка на делеґата, був також протест, але про цей протест не було тут згадки в звіті провірочної комісії.

Тоді приступлено до третьої точки програми, а це, вибір конвенційної президії, в яку входять голова, двох заступників голови та двох секретарів. Заки приступлено до ставлення кандидатів до президії, гол. предсідник покликав до числення голосів таких делеґатів: Д. Шагая з від. 130; М. Камінського з від. 159; П. Кізла з від. 292 і М. Белю з від. 5.

На голову конвенції поставлено отсих делеґатів: дел. від. 158 Ю. Павчак ставить дел. від. 361 М. Пізнака; дел. від. 70 Г. Євусяк ставить дел. від. 183 І. Іванчука; дел. від. 219 Т. Боднар ставить дел. від. 422 Т. Свистуна, а дел. від. 28 М. Бабяк ставить дел. від. 62 А. Пашука. На внесення дел. від. 106 О. Коцовського, поперте дел. від. 361 С. Ковальчуком закрито лісту кандидатів на голову, та приступлено до голосування, якого вислід був такий: М. Пізнак дістав 186 голосів, І. Іванчук 105, Т. Свиступ 16, а А. Пашук 53 голоси. Дел. М. Пізнак отримав найбільше голосів, а тимсамим його вибрано головою конвенції.

На першого заступника голови були поставлені та поперті отсі кандидати: Дел. від. 221 П. Васільовський; дел. від. 183 І. Іванчук; дел. від. 146 М. Головчак; дел. від. 102 Д. Шмагала; дел. від. 444 І. Кузь; дел. від. 181 М. Шевчук; дел. від. 38 Я. Смоляк і дел. від. 45 М. Дубас. Дел. від. 64 С. Зелінський ставить внесення, а попирає його дел. від. 370 П. Воляник, щоб замкнути лісту кандидатів і це внесення перейшло одноголосно. Тоді переведено голосування над поодинокими кандидатами, яке виказало, що П. Васільовський отримав 27 голосів, І. Іванчук 173, М. Головчак 17, Д. Шмагала 33, І. Кузь 26, В. Шевчук 14, Я. Смоляк 8, М. Дубас 26. Отже вибрано першим заступником голови І. Іванчука.

На другого заступника голови поставлено таких кандидатів: дел. від. 444 І. Кузя; дел. від. 35 І. Пеленського; дел. від. 102 Д. Шмагалу; дел. від. 217 М. Рудого і дел. від. 186 А. Баволяка. На внесення дел. від. 54 А. Маланчука, поперте дел. від. 67 І. Шураном закрито лісту кандидатів, та приступлено до голосування. Вислід голосування був такий: І. Кузь дістав 111 голосів; І. Пеленський 81; Д. Шмагала 58; М. Рудий 23 і А. Баволяк 21. Дел. Кузь дістав найбільше голосів, а тимсамим був вибраний на другого заступника голови.

Опісля приступлено до вибору секретаря конвенції, та поставлено отсих кандидатів: Дел. від. 204 Е. Ляховича; дел. від. 371 Ю. Баранюка; дел. від. 91 М. Ґузиляка і дел. від. 157 І. Зварича. На внесення дел. від. 361 С. Ковальчука, поперте дел. від. 230 І. Павловським, закрито лісту кандидатів на секретаря конвенції, та приступлено до голосування, якого вислід був такий: Е. Ляхович дістав 215 голосів; Ю. Баранюк 42, М. Ґузиляк 74, а І. Зварич 8. Отже вибрано секретарем конвенції Е. Ляховича, який отримав найбільше голосів.

На другого секретаря конвенції поставлено наступних кандидатів: дел. від. 422 Т. Свистуна; дел. від. 371 Ю. Баранюка; дел. від. 76 І. Романишина; дел. від. 91 М. Ґузиляка і дел. від. 398 П. Пуцило. Дел. від. 181 М. Шевчук ставить внесення на замкнення лісти кандидатів. Це внесення, поперте дел. від. 98 І. Чорнієм, перейшло одноголосно. Тоді приступлено до голосування над поданими тут кандидатами й голосування виказало, що Т. Свистун отримав 77 голосів, Ю. Баранюк 59, М. Ґузиляк 147, І. Романишин 47 і П. Пуцило 37. Найбільше голосів дістав М. Ґузиляк і тимсамим став другим секретарем конвенції.

Ново вибрана президія, в складі М. Пізнака, як голови, І. Іванчука, як заступника голови, І. Кузя як другого заступника, Е. Ляховича першого секретара, Мих. Ґузиляка другого секретара — перебирає урядування.

Голова М. Пізнак на початку виголосив вступне слово, в якім подякував приявним за вибір, а також підкреслив, що його уряд не лиш почесний, але й відповідальний. Конвенція — це найвище законодатне тіло У. Н. Союзу, тому відповідальність спадає на нас усіх приявних. Закликає делеґатів до уникання всяких персоналій і просить, щоб держались виключно організаційних справ. Просить також викликувати число відділу, коли делеґат голоситься до слова.

Короткі подяки за вибір виголосили також оба містоголови — І. Іванчук і І. Кузь. В імені обох секретарів подяку зложив делеґатам голова.

Приступлено до дальшої точки нарад, а саме до вибору комісій. Як першу взято виборчу комісію, до якої поставлено таких кандидатів: Т. Ґринків, відд. 223, І. Шуран відд. 67, П. Головід відд. 77, о. Пипюк в. 338, М. Бусько в. 102, П. Пуцило в. 398, А. Мудровський в. 219, Ф. Васильовський в. 221, В. Бадан в. 123, М. Туркот в. 324, М. Близнак в. 204, М. Филипс в. 30, М. Коваль в. 130, Мик. Салюк в. 29, Мих. Стахура в. 218, Гр. Дидів в. 126, д-р Кулик в. 91, В. Шевчук в. 142, Мик. Муляр в. 156, В. Стасюк в. 272, Мих. Ликтей в. 69, Г. Левуш в. 271, І. Капітула в. 7, Ю. Павчак в. 158, І. Монастирський в. 120, Мартин Барабаш в. 221, Петро Мороз в. 238, Анна Герман в. 282, Гр. Шулько в. 320, І. Кривокульський в. 144, Степан Морозович в. 334, Василь Найдух в. 242, Теодор Малик в. 45, Френк Лучка в. 177, Ст. Лаврик в. 99, Лев Годованський в. 273, Е. Кривень в. 5, О. Коцовський в. 106, Мик. Машталяр в. 94, Симон Присяжний в. 152, Мих. Дидик в. 317, Осип Сидор в. 426, Адам Баволяк в. 186, Іван Побуцький в. 259, Анд. Барбер в. 364, Гр. Стеців в. 237, Ол. Козак в. 385, І. Чепа в. 90, Мик. Сикута в. 50, Юр. Бойко в. 213, Іл. Була в. 127, І. Грабар в. 170, Л. Демчук в. 44, П. Притула в. 22, Мих. Люлька в. 401, І. Кокольський в. 206, Роман Дмитрів в. 367, Д. Василик в. 96, П. Сильчак в. 274, Мик. Шевчук в. 181.

В тім місци дел. відд. 338 запитує президію, доки будемо тратити час на такий довгий список кандидатів?

Приступлено до голосування, після якого президія відчитала такий вислід: Д-р С. Кулик дістав 119 голосів, Степан Морозович 104, М. Бусько 65, В. Шевчук 63, Ю. Павчак 63, о. Пипюк 62, М. Близнак 59. Вони ввійшли в склад виборчої комісії.

Інші кандидати дістали по стільки голосів: Т. Ґринків 42, І. Шуран 20, П. Головід 3, П. Пуцило 47, А. Мудровський 50, Ф. Васильовський 19, В. Бадан 43, М. Туркот 29, М. Филипс 24, Мих. Коваль 53, Микола Салюк 30, Мих. Стахура 24, Гр. Дидів 30, Мик. Муляр 7, В. Стасюк 26, Мих. Ликтей 12, Г. Левуш 4, І. Капітула 36, І. Монастирський 18, Мартин Барабаш 28, Петро Мороз 31, Анна Герман 38, Гр. Шулько 9, І. Кривокульський 32, В. Найдух 15, Тео. Малик 16, Фр. Лучка 35, Ст. Лаврик 31, Лев Годованський 9, Е. Кривень 39, О. Коцовський 7, Мик. Машталяр 38, Симон Присяжний 33, Мих. Дидик 7, Осип Сидор 32, Адам Баволяк 36, І. Побуцький 22, А. Барбер 41, Гр. Стеців 10, Ол. Козак 4, І. Чепа 23, Мик. Сикута 51, Юр. Бойко 18, Іл. Була 17, І. Грабар 13, Л. Демчук 17, П. Притула 34, Мих. Люлька 12, І. Кокольський 34, Р. Дмитрів 30, Д. Василик 28, П. Сильчак, 7, Мик. Шевчук 15.

М. Мурашко піддає думку, щоб конвенція щераз затвердила членів виборчої комісії. Дел. в. 221 ставить внесок, піддержавий відд. 155 і 286, щоб збори затвердили цей вибір одноголосно. Внесок піддано під голосування і приявні делеґати і делеґатки дійсно одноголосно одобрили цей вибір. Заряджуючи перерву голова перестерігає, що забагато делеґати витрачали часу на вибір і в дальшім тягу цього треба уникати. Він теж заповів, щоб пополудню всі точно явились на дальші наради, бо прибуде на конвенцію посадник Гарисбурґа з привітом. В годині 1:30 відпущено делеґатів на обід з тим, що в 2:30 мають знов явитись на наради.

Пополудневі наради відкрито в год. 2:45. Голова покликав д-ра А. Кібзея, щоб той представив справу бенкету. Покликаний заявив, що так як на попередних конвенціях, так і тепер слід влаштувати бенкет, на який можнаб було запросити посадника Гарисбурґа та ґубернатора стейту Пенсилвенії. Вони, після всякої правдоподібности, вже навіть згодились прибути. Цей бенкет складавсяб з вечері, концертових точок, які виконає наш артист-співак М. Голинський і промов ріжних бесідників. Він коштував би по $2.50 від особи.

Формальний внесок, щоб влаштувати такий банкет, поставив делеґат 292 відділу, а піддержав його відділ 1, 266, 341.

Делеґат 62-го відділу А. Пашук ставить противний внесок, попертий дел. в. 58, щоб бенкету не було. Дел. 61 домагається голосування над цими двома внесками. Дел. в. 320 його підпирає. Дел. Коваль пояснює, що бенкет це корисна річ, бо на нього приходять визначні гості. Дел. Бадан заявляється за те, щоб всім лишити в тій справі вільну руку. Дел. Коваль подає внесок, щоб замкнути дискусію. Його піддержує дел. в. 155. Проти дальшої дискусії над цею справою заявляються також делеґати вв. 296 і 320. Оба вони кажуть, що бенкету треба. Делеґат від. 175 каже, що коли хто не хоче йти на бенкет, не треба його силувати. Але також не треба забороняти тим, що цього хочуть.

Голова Пізнак перестерігає, що це ще не є зовсім певне, чи буде ґубернатор, або посадник? Вони обіцяли, але напевно не прирекли. Дел. А. Баволяк висловлює надію, що делеґати таки ухвалять бенкет. Делеґат І. Чепа висловлює думку, що це не буде примусове і коли хтось не хоче, не мусить йти. Приступлено до голосування над внеском дел. Коваля і переголосовано 192 голосами проти 48, що бенкет повинен відбутись в наступний четвер ввечер. Голова Пізнак щераз забрав у тій справі голос і сказав, що хоч фактично цей бенкет не є примусовий, але кожний делеґат і делеґатка з солідарности повинні на нього прибути. Хто хоче, може за тикет зараз заплатити; а хто не хоче зараз платити, то йому відтягнуть з платні під кінець тижня.

Голова тепер вияснює помилку, яка зайшла підчас виборів членів виборчої комісії. Внаслідок того, що делеґати поставили щось сотню кандидатів до цеї комісії, хоч та комісія складається лиш з 7 членів, і з огляду на замішання, яке при тім витворилось, зайшла в рекордових списках помилка, а саме, приписано Степанові Морозовичеві 104 голосів, хоч ці голоси дістав делеґат І. Кривокульський, а Кривокульському дано голоси Морозовича, які виносили 32.

Голова питає делеґата С. Морозовича, що він думає робити, чи бажає сам зрезиґнувати? Морозович відповідає, що він правно вибраний й опісля щераз затверджений цілим збором. До слова зголосився дел. в. 29 і піддав думку, щоб щераз обох поставити до голосування. Дел. в. 206 піддержує цю думку. Дел. в. 334 каже, що Морозович був правно вибраний, тому шкода часу на завертання виборів. Голова щераз говорить, що внаслідок наґлення і поспіху, вибір Морозовича проголошено помилково. Дел. в. 106 каже, що набудуче не треба так дуже поспішати, треба дати всім час, щоб такі помилки не повторялись. Дел. в. 221 піддержує думку, щоб перевести голосування щераз, бо іншого виходу нема. Булаб кривда, якби не справити помилки. Дел. від. 146 пропонує замкнути дискусію і приступити до голосування. Дел. в. 206 накликає, щоб скоро приступити до голосування. Контрольор Р. Смук говорить, що ми прийшли радити над справами, а не тратити час на марні дискусії. Він апелює до дел. Морозовича, аби той в тім прикрім положенні пішов на зустріч Конвенції і, приймаючи до відома цю помилку, виявив тим силу свойого характеру.

Голова тут перервав дальшу дискусію, щоб привитати посадника міста Гарисбурґу, Ґоварда К. Мілікена, який прийшов зложити 20-тій конвенції У. Н. Союзу від міста привіт. Представляючи його, голова Пізнак розказав йому коротеньку історію нашої орґанізації. З черги посадник забрав слово і в теплих словах привітав конвенцію, кажучи, що заряд міста доложить всіх старань, щоб якслід упріємнити делеґатам і делеґаткам У. Н. Союзу тут побут. Посадник заявив, що конвенція У. Н. Союзу, це найбільша конвенція запомогової орґанізації, яку дотепер йому приходилось в Гарисбурґу зустрічати. Голова Пізнак запросив посадника також на бенкет Союзу і той обіцяв прийти, коли тільки зможе.

По відході посадника, голова повернув до попередньої справи, а саме до справи неправильного проголошення дел. Морозовича членом виборчої комісії. Делеґат в. 248 заявляє, що нема що далі над тою справою розводитись, бо дел. Морозович сам зречеться дальших претенсій. С. Морозович дійсно забрав голос і зрезиґнував з членства добровільно. Голова зложив йому за це спеціяльну подяку. Дел. в. 221 ставить формальний внесок, попертий дел. в. 280, щоб конвенція затвердила новий склад виборчої комісії, з членами: д-р С. Кулик, І. Кривокульський, М. Бусько, А. Шевчук, Ю. Павчак, о. Пипюк, М. Близнак.

Шляхом голосування приявні одобрили цей новий склад виборчої комісії. Тепер делеґат в. 168 щераз забрав в тій справі голос і запропонував, щоб конвенція одноголосно затвердила виборчу комісію. Його піддержали делеґати відділів 120, 263 і 361. Внесок перейшов одноголосно.

М. Мурашко тут забрав слово і запитав, чи приявні годяться на те, щоб члени виборчої комісії кандидували на головних урядників й опісля самі були при контролі бальотів? Над тим вивязалась широка дискусія. Дел. в. 170 висказує думку, щоб ті члени виборчої комісії, які дались вибрати, опісля не кандидували на головних урядників. Дел. Пашук також думає, що вони не повинні кандидувати. А коли конче хочуть кандидувати, повинні зрезиґнувати з членства в виборчій комісії. Дел. в. 194 каже, що цього нема в статуті УНС., тому нема права членові виборчої комісії заборонити ставити свою кандидатуру на головного урядника. Він домагається, щоб тут справу зняти з нарад.

Дел. в. 54 годиться з М. Мурашком і додає, що конвенція має право зробити в цій справі те, що вважає за відповідне. М. Мурашко, забираючи слово, не квестіонує статуту і каже, що після статуту члени виборчої комісії можуть кандидувати на головних урядників. Але цю справу треба було піднести, щоб опісля знов не виринуло непорозуміння та витрата дорогого часу. Дел. в. 146 твердить, що конвенція може рішити справу так, як вважає за відповідне, та додає, що таки буде краще, коли ця справа буде наперед вирішена. Коли хто хоче кандидувати, повинен виступити з виборчої комісії, каже він. Дел. в. 324 каже, що ніхто не повинен мати двох урядів. Зокрема не повинен перечислювати своїх власних голосів той член, виборчої комісії, що кандидує на якийсь головний уряд. Дел. в. 54 подає внесок, попертий від. 67, і 361, щоб замкнути дискусію. Дел. в. 45 піддає думку, щоб сам голова конвенції іменував на місце того члена виборчої комісії, який кандидує на якийсь головний уряд, іншого члена. Дел. в. 29 піддає думку, щоб набудуче вставити в статут, що кандидат на якийсь головний уряд не повинен бути членом виборчої комісії. Дел. в. 146 вносить внесок, піддержаний дел. в. 276, щоб члени виборчої комісії зрезиґнували з цеї комісії, або щоб не кандидували на головний уряд. Дел. І. Романишин ставить запит до президії, чи той внесок не противиться статутові? Дел. 194 від. каже, що президія не повинна того внеску ставити під голосування, бо він протистатутовий. Дел. в. 152 заявляє, що не можна відбирати членові виборчої комісії права кандидувати на якийсь уряд, бо це не годиться зо статутом. М. Мурашко щераз повторяє, що не думає оспорювати статутових прав, а підніс він цю справу виключно на те, щоб опісля знов не було непорозумінь і нарікань. Голова Пізнак рішив, що той внесок є протистатутовий і тому він його відкинув.

Тепер приступлено до вибору другої комісії, а саме — просьб і скарг, в склад якої має входити пятьох членів. Голова закликає до зголошення кандидатур і водночас зголосилось стільки кандидатур, що годі було з тим вивести порядок. Дел. Дмитрів ставить внесок, піддержаний відд. 361, щоб кожну кандидатуру піддержав інший дел. Внесок перейшов. Дел. в. 370 апелює до делеґатів, щоб були умірковані, не марнували дорогого часу і не зголошували так багато кандидатур, знаючи, що треба лиш пятьох членів до цеї комісії. Голова піддає думку, щоб не ставити більше кандидатур, як 20. Ту саму думку висказують делеґати відділів 292, 20, 130 і 361, додаючи, що кандидатури мають бути подані усно, а не картками, як було при виборі виборчої комісії. Дел. в. 29 завважує, щоб не назначувати числа кандидатур, тільки щоб замкнути лісту кандидатів, як та ліста покажеться вже достаточною. Дел. в. 230, вносить внесок, піддержаний відділами 155, 361 і 276, щоб над тою справою замкнути дискусію. Дел. в. 361, Ковальчук, ставить внесок, піддержаний дел. від. 20, щоб знести ті додаткові доплати, які дістають члени ріжних комісій, а члени відразу стратять охоту ставити стільки кандидатур. Дел. І. Кузь говорить, що нема потреби назначувати тепер висоти нагород, бо це наступить в одній з чергових точок нарад. Голова не приняв внеску дел. Ковальчука. Дел. Т. Свистун говорить, що стидно, що члени задля цеї додаткової нагороди так накидаються з кандидатурами.

Приступлено до ставлення кандидатур. Поставлено таких кандидатів; В. Дригинич, С. Морозович, А. Мудровський, М. Сорохтей, П. Івасишин, М. Фук, Ф. Васильовський, А. Барбер, М. Ликтей, С. Курляк, Т. Вальорний, Катерина Ґабрівська, Г. Дидів, Д. Хрупалик, С. Лаврик, Л. Годованський, М. Люлька, А. Смит, І. Кокольський, М. Головчак, А. Цибак.

М. Мурашко закликає делеґатів, щоб поспішили з вибором, бо час дорогий і ми всі відповідальні перед широким членством. Дел. 325 відділу ставить внесок, піддержаний відділом 243, щоб замкнути лісту кандидатів. Внесок перейшов. Відбулось голосування, після якого голова зголошує, що двох кандидатів дістало рівне число голосів, а їх обох не можна вставити до комісії. Питає, що з тим робити? Дел. в. 147 піддає думку, одобрену чисельними оплесками, щоб сам предсідник вирішив цю справу.

Голова відповідає, що волів, щоби цю справу вирішили самі делеґати. Дел. в. 102 заявляє, що дотепер серед президії і комісії нема ні одної женщини. Тому добре булоб, щоб зпоміж двох кандидатів, які дістали рівні голоси, вибрано таки жінку, паню Катерину Ґабрівську. Цю думку піддержали делеґати відділів 175 і 260. Другим кандидатом, що дістав стільки само голосів, що пані К. Ґабрівська, був дел. Лаврик. Голова запитує п. Лаврика, чи він годиться, щоб дати жінці першенство? Дел. Лаврик відповідає, що годиться на все те, що рішить конвенція. Дел. Євусяк напоминає, що час дорогий і тому краще буде, коли ту справу віддасться комісії зажалень. Голова це відкинув, бо ту не було зажалення на нікого. Дел. Євусяк каже, що конвенція може змінити статут так, щоб було принято в згадану комісію шість членів. Голова Пізнак говорить, що після статута п. Лаврик має повне право домагатись, щоб цю справу вирішили делеґати. Наступило голосування, в якім пані Катерина Ґабрівська дістала 164 голосів, а п. Лаврик 79. Супроти цього пятьою членицею комісії просьб і скарг стала пані К. Ґабрівська. Ціла комісія просьб і скарг складається з таких членів: Степан Морозович, дістав 154 голосів, Андрій Смит 114, Степан Курляк 109, Мих. Фук 86, Катерина Ґабрівська в першім голосуванні дістала 76, в другім 164. Згадані члени ввійшли в склад комісії просьб і скарг. Інші кандидати дістали по стільки голосів: В. Дричинич 49, А. Мудровський 42, М. Сорохтей 21, П. Івасишин 8, Ф. Васильовський 61, А. Барбер 37, М. Ликтей 39, Т. Вальорний 10, Г. Дидів 24, Д. Хрупалик 26, С. Лаврик 76, Л. Годованський 22, М. Люлька 13, І. Кокольський 72, М. Головчак 63, А. Цибак 43.

Тепер приступлено до вибору комісії пресової. Зголошено кандидатури: Іван Романишин, д-р Лука Мишуга, Евгенія Зепко, Микола Сикута, Теодор Литвиняк і А. Пашук. Дел. від. 304 ставить внесок, попертий дел. в. 292, щоб замкнути лісту кандидатів. Внесок перейшов. Серед названих кандидатів А. Пашук не приняв кандидатури.

Наступило голосування, яке дало такий вислід: І. Романишин дістав 197 голосів, д-р Л. Мишуга 108, Евгенія Зепко 224, Мик. Сикута 55, Теодор Литвиняк 156. До пресової комісії увійшли такі три члени: Евгенія Зепко, І. Романишин і Теодор Литвиняк.

Голова піддає думку, щоб троха довше продовжати засідання і надолужити час, втрачений на голосуванні. Приявні противляться цьому, і домагаються, щоб закінчити наради першодневні. Дел. М. Фук піддає думку, щоб починати наради в 8. год. вранці, а кінчити в 6. вечером. Дел. І. Кузь піддає думку, щоб зачинати в 9. год. вранці. Його думку приявні одобрюють рясними оплесками. Дел. від. 94 подав внесок, піддержаний відділами 138, 292, 313, 444 і 183, щоб наради зачинати в 9. годині вранці, а тепер, щоб закрити наради. Внесок принято і закрито наради цього першого дня, в год. 6. вечером.

(Дальше буде)